

Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalue

Työvoimapalveluiden järjestämissuunnitelma

VN/17693/2023

22.1.2024

Päivitetty

03/2025

Sisällysluettelo

1 Tavoitteet ja suunnitelman laatiminen	4
1.1 TE-palvelut 2024 -uudistuksen valmistelu.....	5
1.2 Työvoimapaalvelut Jyväskylässä ja Muuramessa.....	6
1.3 Työttömyyden rakenne Jyväskylässä ja Muuramessa.....	7
1.4 Keski-Suomen työssäkäyntialueet	9
2 Taloudelliset ja henkilöstövoimavarat sekä niiden kohdentuminen	11
2.1 TE-tehtävien ja -palveluiden rahoitus	11
2.2 Palveluiden taloudelliset ja henkilöstövoimavarat Jyväskylässä	11
3 Palvelujen tuottamista ja kohdentamista koskevat ratkaisut.....	13
3.1 Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalueen palvelurakenne	14
3.1.1 International House Jyväskylä	14
3.1.2 Alkupalvelut ja Työntalon palvelutori.....	15
3.1.3 Rekrytointi- ja urapalvelut.....	16
3.1.4 Osaamisen palvelut.....	17
3.1.5 Työkyvyn vahvistamisen palvelut	18
3.1.6 Työnantaja- ja yrityspalvelut	19
3.2 Hankinnat	19
3.2.1 Tulospohjaisuuden lisääminen työllisyyspalveluiden hankinnoissa.....	20
3.2.2 Palvelujärjestelmän selkeyttä tukevat tehtävät	21
3.2.3 Palveluiden yhdenmukaisuutta ja yhdenvertaisuutta tukevat tehtävät.....	22
3.3 Henkilöasiakkaan palvelut ja asiakaskohderyhmät Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalueella	24
3.3.1 Maahanmuuttajien ja vieraskielisten palvelut.....	25
3.3.2 Nuorten palvelut.....	27
3.3.3 Pitkäaikaistyöttömien palvelut	28
3.4 Työnantaja- ja yrityspalveluiden järjestäminen	29
3.4.1 Alkavan yrityksen palvelut.....	29
3.4.2 Kasvuyritysten palvelut.....	30
3.4.3 Kehittämispalvelut.....	31
4 Toimipisteiden määrä ja sijoittuminen.....	31
4.1 Jyväskylän ja Muuramen lähipalvelut	31
4.2 Muu asiointi ja palveluiden saavutettavuus.....	32

5 Yhteistyötahot ja -muodot	33
5.1 Valtakunnallinen ja ylläalueellinen yhteistyö	33
5.2 Alueellinen yhteistyö.....	34
5.3 Yhteistyö kansainvälisessä rekrytoinnissa	36
6 Työperäisen maahanmuuton, työvoiman ja työpaikkojen kohtaannon sekä työvoiman liikkuvuuden edistäminen	37
6.1 Varautuminen rakennemuutostilanteisiin	40
6.2 Ennakoivat toimet rakennemuutosten osalta ja rakennemuutokseen varautuminen.....	40
6.3 Konkreettiset toimet rakennemuutostilanteissa ja yhteistyömalli.....	42
6.4 Yhteistyö keskeisten sidosryhmien ja muiden työllisyystoimijoiden kanssa	44

1 TAVOITTEET JA SUUNNITELMAN LAATIMINEN

Jyväskylä ja Muurame ovat kehittyviä ja elinvoimaisuuteen kuntia. Jyväskylän kaupunkistrategian missiona on ”Edistämme kuntalaisten hyvinvointia, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä”. Kaupunkistrategialla on neljä kärkeä, joista TE-palvelut 2024 -uudistuksella vahvistetaan erityisesti kaupunkistrategian kohtaa ”Elinvoimainen kaupunki”. Tämä sisältää teemat: työllisyyden vahvistaminen sekä kasvavat yritykset ja houkuttelevat työpaikat. Järjestämissuunnitelman on tarkoitus tukea tätä strategian kohtaa erityisesti työllisyyttä ja työllistymistä edistävien palveluiden näkökulmasta.

Työllisyyden edistämistä voidaan ohjata sisällöllisesti esimerkiksi elinvoimaohjelman avulla. Elinvoimaohjelmassa työllisyys olisi omana painopisteenä ja lisäksi sitä tarkasteltaisiin horisontaalisesti muiden elinvoimaohjelman painopistealueiden (esimerkiksi elinkeinopalvelut, matkailun kehittäminen, kaupunkirakenne) yhteydessä. Elinvoimaohjelma laadittaisiin kaupunkistrategiaa tarkentavaksi noin vuosi kaupunkistrategian jälkeen.

Kansalliselta tasolta tulevat valtioneuvoston tavoitteet tullaan huomioimaan alueen työllisyysisällöissä ja -painotuksissa osana mahdollista elinvoimaohjelmaa. Toiminnallisesti kansallisen tason tavoitteet huomioidaan palveluiden saavutettavuudessa, määrässä ja laadussa, kohdentumisessa, tuotantotapavalinnoissa sekä budjetoinnissa.

Kaupunkitasoisesti tavoite- ja tulosohjaus on tarkoitus toteuttaa määrittelemällä talousarviovalmistelun yhteydessä TE-palveluille ohjaavat tavoitteet ja mittarit. Nämä tavoitteet ja mittarit tullaan sisällyttämään osaksi TE-palveluiden avainmittareita ja tiedolla johtamisen suunnitelmaa. Näin kaupunkitasoisesti ohjataan TE-palveluprosessia, palveluiden kustannustehokkuutta, tuotantotapaa ja henkilöstövoimavarojen suunnittelua.

Työllisyyden näkökulmasta toimintaympäristössä tapahtuu muutoksia jatkuvasti. Eri toimialojen toimintaedellytyksiin heijastuu edelleen esimerkiksi kustannustason nousu. Osaajapula koskee monia toimialoja vaikkakin näkymä tulevaan enteilee tällä hetkellä vielä taantumaa mutta orastavaa tilanteen parantumista. Samaan aikaan kasvaa erityisesti pitkäaikaistyöttömyys ja toisaalta osaajapula. Työelämän osaamisvaateet muuttuvat nopeasti ja osaajapulaan vastaaminen erilaisilla osaamisen kehittämisen palveluilla tulee korostumaan jatkossa aiempaa enemmän. Työelämän muutokseen tulee reagoida työllisyyspalveluissa nykyistä joustavimmilla ja proaktiivisilla ratkaisuilla.

TE-palvelujen siirto kunnille toi palvelut lähemmäksi henkilö- ja yritysasiakkaita. Kun työllisyyspalvelut, koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla, tukevat palvelut nopeamman työllistymisen tavoitetta. Oma kunta tuntee asukkaansa ja paikallisen elinkeinoelämän parhaiten, joten sekä työnhakija- että yritysasiakkaat saavat yksilöllisesti räätälöityjä ja paikallisiin tarpeisiin sopivia palveluita. Tavoitteena on, että työllistyminen tehostuu, kun työllisyyspalvelut, kunnan koulutuspalvelut sekä elinkeinopalvelut ovat saman järjestäjän vastuulla. Tulevaisuuden työllisyyspalvelut ovat myös keskeinen osa kuntien elinvoimaidentiteettiä, jolloin vaikuttavuus ja kustannustehokkuus tulee myös tarkasteltavaksi uudella tavalla elinvoimakokonaisuuden näkökulmasta. Hyvällä palvelustrategialla voidaan uudistaa palveluiden kustannustehokkuutta ja vaikuttavuutta.

1.1 TE-palvelut 2024 -uudistuksen valmistelu

Tässä järjestämissuunnitelmassa kuvataan Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalueen työvoimapalveluiden järjestäminen vuodesta 2025 alkaen. Järjestämissuunnitelma auttaa tunnistamaan työvoimapalveluiden järjestämiseen liittyvät olennaiset kysymykset ja teemat sekä ohjaa Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalueen strategisen ja käytännön tason palvelusuunnittelua TE-palvelut 2024 – uudistuksen käynnistyttyä. Suunnitelmassa on hyödynnetty aikaisempien TE-palveluiden hyviä käytänteitä ja prosesseja, esim. muutosturvaprosessin toimivaa mallia (Case UPM Kaipola).

Alkuperäisen järjestämissuunnitelman laadintaa on tukenut Työllisyysaluevalmistelu – TE-uudistuksen toimeenpanon suunnittelu –hanke, jonka vastuullisena päätoteuttajan toimii Jyväskylän kaupunki. Osatoteuttajina hankkeessa ovat Jämsän kaupunki ja Äänekosken kaupunki. Toteutusaika: 1.6.2023–29.2.2024. Hankkeen rahoittajana toimii Keski-Suomen liitto.

Hankkeen tavoitteena oli varmistaa alueellisesti toimivat työvoimapalvelut, selvittää maakunnallisesti tuotettavat yhteiset palvelut ja niiden kohdentuminen, varmistaa riittävä yhteistyö eri toimijoiden kesken, valmistella yhteistyössä eteläisen Keski-Suomen, Jyväskylän ja pohjoisen Keski-Suomen kanssa mahdollisten työllisyysalueiden työvoimapalveluiden järjestämissuunnitelmat sekä tehdä suunnitelma työvoimapalveluiden jatkovalmisteluun vuodelle 2024. Hanke mahdollisti tiiviin vuorovaikutuksen Keski-Suomen kuntien välillä TE-uudistusta valmisteltaessa ja auttanut tunnistamaan alueiden eroja ja yhteistyömahdollisuuksia. Alueiden eroavaisuudet ja yhteistyömahdollisuudet on huomioitu tässä järjestämissuunnitelmassa.

Hankkeelle määritellyt toimenpiteet ja tulokset olivat seuraavanlaisia: Laatia työllisyysalueiden omat järjestämissuunnitelmat, joihin on määritelty yhteiset strategiset tavoitteet ja niiden toimeenpanosuunnitelma, esim. työvoiman liikkuvuus ja mahdolliset rakennemuutostilanteet; käynnistää maakunnallinen palvelustrategia- ja palvelusuunnitelmatyö; suunnitella maakunnallisesti yhteiset palvelut: toteutustapa, palveluverkko, keskitettävien palveluiden tuotantotapa, hinnoittelu, työllisyysalueen yhteistoimintasopimukset ja luoda yhtenevä pohja palvelusuunnitelmalle, joka ohjaa TE-uudistuksen valmistelua vuodelle 2024 ja laatia järjestämissuunnitelmat sekä tehdä kuntien väliset sopimukset.

Valmistelutyö eteni kolmessa vaiheessa:

1. Valmistelutyön ensimmäisessä vaiheessa 06/2023–09/2023 päätavoitteena oli mahdollisten tulevien Keski-Suomen työllisyysalueiden ja Jyväskylän järjestämissuunnitelmien laadinta sekä Keski-Suomen kuntien tiivis yhteistyö alueiden yhteisten workshopien merkeissä TE 2024 –uudistuksen valmistelussa. Tämä työ tehtiin Keski-Suomen liiton rahoittaman Työllisyysaluevalmistelu – TE-uudistuksen toimeenpanon suunnittelu -hankkeen resurssilla.
2. Valmistelun toisessa vaiheessa 09/2023–05/2024 keskityttiin Keski-Suomen yhteiseen valmistelutyöhön huomioiden työllisyysalueet ja vahva sidosryhmäyhteistyö. Tällöin suunnittelutyöhön kutsuttiin mukaan myös oppilaitokset, palveluntuottajat, yrittäjäjärjestöt ja muut työllisyyden hoitoon liittyvät toimijat.
3. Valmistelun kolmannessa vaiheessa 06/2024–06/2025 pääpaino on oman työllisyysalueen kehittämisessä ja alueiden sisäisessä valmistelussa.

Koko Keski-Suomen alueen yhteisissä uudistusta valmistelevissa workshoppeissa työstettiin alueen työllisyystoimijoiden ja sidosryhmien kanssa työllisyysaluevalmistelun keskeisiä teemoja, jotka ovat: Eri kohderyhmien huomioiminen palvelujen tuottamisessa; monialainen yhteistoimintamalli ja nuorten yhteispalvelu; työvoimakoulutus ja valmennuspalvelut; jatkuva oppiminen ja osaamisen kehittäminen; työnantaja- ja yrityspalvelut sekä alueellisen työssäkäynnin kehittämis- ja koordinoitavat; kansainväliset palvelut ja työnvälitys sekä rekrytoinnit; rakennemuutokset ja niiden ennakointi sekä toimenpiteet; ja työn vaarojen ja riskien hallinta, työsuojelu ja tietosuojat.

1.2 Työvoimapalvelut Jyväskylässä ja Muuramessa

Keski-Suomen kunnat toteuttivat helmikuussa 2023 selvitystyön, joka käsitteli Keski-Suomen kuntien osalta TE2024-uudistuksen järjestämisaluetarkastelua erityisesti koko maakunnan laajuisen työllisyysalueen näkökulmasta ja erilliselvityksen Jyväskylälle toimia järjestäjäkuntana. Lain mukaan järjestäjäkunta kantaa vastuun työllisyysalueen palvelujen rahoituksen keräämisestä osallistujakunnilta, palvelujen tuottamisesta koko alueen osalta ja sopimuksellisesta palvelutarjonnasta jokaisen kunnan kanssa erikseen. Työllisyysalueiden laadinnan pohjaksi arvioitiin eri työllisyysaluemallien vaikutuksia toiminnallisista, taloudellisista ja hallinnollisista lähtökohdista. Selvityksen mukaan asiakasrakenne, ikä, koulutustausta, ja palvelutarpeet eroavat toisistaan merkittävästi Keski-Suomen eri alueilla. Selvityksen perusteella päädyttiin valmistelemaan TE2024-uudistusta Keski-Suomessa kolmen järjestäjän mallilla: Jyväskylä haki työvoimapalvelujen järjestämistä itsenäisesti, Jämsä haki eteläisen Keski-Suomen järjestämistä ja Äänekoski haki pohjoisen Keski-Suomen järjestämistä. Muurame teki syyskuussa 2023 poliittisen päätöksen erkaantua Eteläisen Keski-Suomen työllisyysaluevalmistelusta. Työ- ja elinkeinoministeriö ohjasi perälautamenettelyssä Muuramen liittymään Jyväskylän valmisteluun, minkä takia Jyväskylä hakee järjestämistä Jyväskylän ja Muuramen työvoimapalveluista.

Palvelutarpeet ovat Keski-Suomen kunnissa lähtökohtaisesti erilaiset, joten kolmen järjestäjän mallilla on mahdollista toteuttaa koko Keski-Suomen tarpeita vastaava palvelukokonaisuus.

Jyväskylä on Keski-Suomen alueen merkittävimpinä työllistäjiä, joten sillä on suuri vaikutus Keski-Suomen alueen työmarkkinoihin ja työvoiman saatavuuteen. Isommilla kaupungeilla on keskeinen rooli TE2024-uudistuksessa. Uudistuksessa pyritään vahvistamaan keskuskaupunkien asemaa alueellisina työllisyyden ja elinvoiman keskuksina. Keskuskaupungit toimivat usein alueensa merkittävimpinä työllistäjinä ja yritysten keskittyminä, joten suurimmilla kaupungeilla on vahva rooli alueen työmarkkinoihin ja työvoiman saatavuuteen.

Järjestäjäkuntana Jyväskylällä on järjestämistä omien sekä Muuramen asukkaiden alueella toimivien yritysten lakisääteisistä TE-palveluista. Työllisyysalueen päätöksenteosta vastaa kuntalain mukaisena yhteisenä toimielimenä Jyväskylän kaupunginhallituksen alainen Elinkeino- ja työllisyysjaosto, jossa on myös Muuramen kunnan edustus. Jaoston tehtävistä ja toimivallasta on määräykset kaupungin hallintosäännössä. Muuramen jäsenet osallistuvat elinkeino- ja työllisyysjaostossa vain yhteisen työllisyysalueen päätöksentekoon.

TE-palveluiden järjestäminen perustuu elinkeinoelämän ja työmarkkinoiden tarpeisiin, muutosten ennakkointiin sekä asiakkaiden palvelutarpeisiin. Järjestämistä sisältää palvelujen ja muiden toimenpiteiden, yhdenvertaisen saatavuuden; tarpeen, määrän ja laadun määrittämisen; tuottamistavan, tuottamisen valvonnan ja viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisen.

Jyväskylä kasvavana ja kansainvälistyvänä kaupunkina tavoittelee työvoimaa myös muilta alueilta ja rakentaa alueen korkeakoulujen kanssa toimivaa osaamisen kehittämisen ekosysteemiä jatkuvan oppimisen mahdollisuuksia tukien. Elinvoiman tukemisen osalta Jyväskylän kaupunkistrategiassa painotetaan neljää osa-alueita, jotka ovat työllisyyden vahvistaminen, kasvavat yritykset ja houkuttelevat työpaikat; innovaatioiden ja TKI-innovaatioiden vauhdittaminen yritysten ja korkeakoulujen yhteistyönä sekä kasvava ja saavutettava maakunnan keskuskaupunki.

Muuramen kunnan strategiassa ja sen toteuttamisohjelmassa painotetaan mm. Elinvoiman kehittämistä, johon työllisyyden palvelut lukeutuvat mukaan. Osaavan työvoiman saatavuus sekä sen pysyvyys ja löytyminen alueelle ovat avainasemassa elinvoiman kasvussa. Muuramen kunnan arvoissa korostetaan kunnan toimintojen kehittämistä ottaen huomioon kaikki ikä- ja asukasryhmät. Kunnassa ollaan avoimia tulevaisuudelle sekä uusille ideoille ja kokeiluille.

1.3 Työttömyyden rakenne Jyväskylässä ja Muuramessa

Jyväskylä

Jyväskylän kaupungin asukasmäärä oli 2025 tammikuussa 149 211 henkilöä (väestön ennakkotilasto). Kasvua oli 1,0 % (1 386 henkilöä) edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna.

Keski-Suomen tammikuun 2025 työllisyyskatsauksen mukaan Jyväskylän kaupungin työvoimapohjan eli työkäisten määrä oli 73 299 henkilöä, mikä on 1,7 % (+1 237 henkilöä) enemmän kuin vastaavana ajankohtana vuotta aikaisemmin.

Jyväskylän työnhakija-asiakkaat työllisyyskoodeittain tammikuun 2025 lopussa. Lähteenä TEM työnvälitystilasto:

Yhteensä	17 481 (edellinen vuosi 16 698, muutos +4,7 %, +783 henkilöä)
Työllistetty	265 (edellinen vuosi 434, muutos -39 %, -169 hlöä)
Työssä yleisillä työmarkkinoilla	1 252 (edellinen vuosi 1 275, muutos -1,8 %, -23 henkilöä)
Työtön	10 017 (edellinen vuosi 9 119, muutos +9,9 %, +898 henkilöä)
Lomautettu	692 (edellinen vuosi 804, muutos -13,9 %, -112 henkilöä)
Lyhennetyllä työviikolla	517 (edellinen vuosi 266, muutos +94,4 %, +251 henkilöä)
Työvoiman ulkopuolella	299 (edellinen vuosi 322, muutos -7,1 %, -23 henkilöä)
Työllistymistä edistävässä palv.	1 077 (edellinen vuosi 1 051, muutos +2,5 %, +26 henkilöä)
Koulutuksessa	2 093 (edellinen vuosi 2 120, muutos -1,3 %, -27 henkilöä)
Osa-aikatyössä	1 265 (edellinen vuosi 1 307, muutos -3,2 %, -42 henkilöä)

Työttömiä työnhakijoita (työttömät + lomautetut) oli tammikuun lopussa 10 709 eli 7,9 % (+786) enemmän kuin vuotta aiemmin. Koko Keski-Suomessa työttömien työnhakijoiden määrä nousi 6 %, kun taas koko maassa työttömien työnhakijoiden määrä nousi 10,6 %.

Työttömistä työnhakijoista alle 20-vuotiaita oli 337 ja heidän osuutensa kaikista työttömistä työnhakijoista oli 3,1 %. Muutos edelliseen vuoteen oli +12 % (+31). Alle 25-vuotiaita oli 1 721 ja heidän osuutensa kaikista työttömistä työnhakijoista oli 16,1 %. Muutos edelliseen vuoteen oli +6,8 % (+109). Yli 50-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli 2 793, osuus kaikista 26,1 % ja heidän kohdallaan muutos edelliseen vuoteen oli +6,1 % (+161).

Pitkäaikaistyöttömiä eli yli 12 kk yhtäjaksoisesti työttömänä olleita oli 4 084 ja heidän osuutensa kaikista työttömistä työnhakijoista oli 38,1%. Muutos edelliseen vuoteen +14,7 % (+524).

Vammaisia ja pitkäaikaissairaita henkilöitä oli työttömänä työnhakijana 810 ja heidän osuutensa kaikista työttömistä työnhakijoista oli 7,6 %. Muutos edelliseen vuoteen verrattuna -6,6 % (-57).

Avoimia työpaikkoja oli tammikuun 2025 lopussa 1 047, muutos edelliseen vuoteen -34,4 % (-548).

Ulkomaalaisia työttömiä työnhakijoita oli Jyväskylässä tammikuun 2025 lopussa 1 188 henkilöä, mikä on 11,1 % kaikista työttömistä työnhakijoista. Muutos edelliseen vuoteen +23,6 % (+227).

Aktivointiaste eli erilaisiin työllistymistä edistäviin palveluihin osallistuminen oli 24,7 % tammikuussa 2025, mikä oli koko maan tasoa (22,5 %) korkeampi. Vuoden 2024 vastaavaan ajankohtaan nähden aktivointiaste on laskenut: tammikuussa 2024 aktivointiaste oli Jyväskylässä 28,7 % ja koko maassa 28 %.

Rakennetyöttömyys on Jyväskylässä kasvanut hieman tammikuun 2024 lopusta. Rakennetyöttömyyteen lasketaan pitkäaikaistyöttömät, rinnasteisesti pitkäaikaistyöttömät (viimeisen 16 kk:n aikana vähintään 12 kk työttömänä työnhakijana olleet), palveluilta työttömäksi jääneet sekä palveluilta palveluille siirtyneet. Kuluvan vuoden tammikuun lopussa Jyväskylässä oli rakennetyöttömiä 6 267, muutos edelliseen vuoteen +9,8 % (+561). Eniten heistä oli pitkäaikaistyöttömiä (4 083) ja toiseksi suurin ryhmä oli palveluilta työttömäksi jääneet (1 067).

Tilastokeskuksen Työssäkäyntitilaston mukaan vuonna 2023 Jyväskylän alueella kävi töissä 66 792 henkilöä, joista Jyväskylään pendelöiviä oli 14 459 eli 21,6 % alueella työssä käyvistä. Jyväskylän työpaikkaomavaraisuus oli saman lähteen mukaan 106,1 % ja 18–64-vuotiaiden työllisyysaste oli 66,5 %.

Jyväskylässä työttömyyden rakenne on erilainen kuin muissa Keski-Suomen kunnissa. Jyväskylälle tyypillistä on ammattikouluttamattomien nuorten suuri määrä sekä korkeasti koulutettujen työnhakijoiden suuri määrä verrattuna muihin Keski-Suomen kuntiin. Jyväskylän tulee siis jatkossa keskittyä mm. näiden kohderyhmien palveluiden kehittämiseen ja kohdentamiseen. Palveluita halutaan kehittää yhdessä asiakkaiden ja palveluntuottajien kanssa sekä hankkia ostopalveluna toimivia palveluita näille kohderyhmille. Palveluita räätälöidään ja kohdennetaan eri asiakaskohderyhmien ja asiakkaiden yksilöllisten palvelutarpeiden mukaan. Oleellista on, että palvelut ovat oikea-aikaisia ja osuvat asiakkaan aitoon palvelutarpeeseen.

Muurame

Muuramen kunnan asukasmäärä oli 2025 tammikuussa 10 616 henkilöä (väestön ennakkotilasto). Kasvua oli 0,4 % (46 henkilöä) edellisen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna. Vuodenvaihteeseen 2022/2023 verrattuna muutos on

+78 asukasta. Keski-Suomen tammikuun 2025 työllisyyskatsauksen mukaan Muuramen kunnan työvoimapohjan eli työkäisten määrä oli 5 100 henkilöä, mikä on 1,8 % enemmän kuin vuotta aikaisemmin (+91 henkilöä).

Muuramen työnhakija-asiakkaat työllisyyskoodeittain tammikuun 2025 lopussa lähteenä TEM työnvälitystilasto:

Yhteensä	777 (edellinen vuosi 717, muutos +8,4 %, +60 henkilöä)
Työllistetty	25 (edellinen vuosi 34, muutos -26,5 %, -9 henkilöä)
Työssä yleisillä työmarkkinoilla	85 (edellinen vuosi 76, muutos +11,8 %, +9 henkilöä)
Työtön	423 (edellinen vuosi 361, muutos +17,2 %, +62 henkilöä)
Lomautettu	67 (edellinen vuosi 79, muutos -15,2 %, -12 henkilöä)
Lyhennetyllä työviikolla	44 (edellinen vuosi 15, muutos +193,3 %, +29 henkilöä)
Työvoiman ulkopuolella	12 (edellinen vuosi 9, muutos +33,3 %, +3 henkilöä)
Työllistymistä edistävässä palv.	31 (edellinen vuosi 35, muutos -11,4 %, -4 henkilöä)
Koulutuksessa	46 (edellinen vuosi 54, muutos -14,8 %, -8 henkilöä)
Osa-aikatyössä	40 (edellinen vuosi 54, muutos -25,9 %, -14 henkilöä)

Työttömiä työnhakijoita (työttömät + lomautetut) oli tammikuun lopussa 490 eli +11,4 % (+50) enemmän kuin vuotta aikaisemmin. Koko Keski-Suomessa työttömien työnhakijoiden määrä nousi 6 %, kun taas koko maassa työttömien työnhakijoiden määrä nousi 10,6 %.

Työttömistä työnhakijoista alle 20-vuotiaita oli 22 ja heidän osuutensa kaikista työttömistä työnhakijoista oli 4,5 %. Muutos edelliseen vuoteen oli +15,8 % (+3). Alle 25-vuotiaita oli 59 ja heidän osuutensa kaikista työttömistä työnhakijoista oli 12 %. Muutos edelliseen vuoteen oli +31,1 % (+14). Yli 50-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli 182, osuus kaikista 37,1 % ja heidän kohdallaan muutos edelliseen vuoteen oli +5,2 % (+9).

Pitkäaikaistyöttömiä eli yli 12 kk yhtäjaksoisesti työttömänä olleita oli 161 ja heidän osuutensa kaikista työttömistä työnhakijoista oli 32,9 %. Muutos edelliseen vuoteen +15,8 % (+22).

Vammaisia ja pitkäaikaissairaita henkilöitä oli työttömänä työnhakijana 32 ja heidän osuutensa kaikista työttömistä työnhakijoista oli 6,5 %. Muutos edelliseen vuoteen verrattuna -17,9 % (-7).

Avoimia työpaikkoja oli tammikuun 2025 lopussa 57, muutos edelliseen vuoteen +7,5 % (+4).

Aktivointiaste eli erilaisiin työllistymistä edistäviin palveluihin osallistuminen oli 22,3 % tammikuussa 2025, mikä oli lähes koko maan tasoa, joka oli 22,5 %. Vuoden 2024 vastaavaan ajankohtaan nähden Muuramen aktivointiaste on laskenut: tammikuussa 2024 aktivointiaste oli Muuramessa 28,7 % ja koko maassa 28 %.

Rakennetyöttömyys on myös Muuramessa kasvanut vuoden 2025 tammikuun lopusta. Rakennetyöttömyyteen lasketaan pitkäaikaistyöttömät, rinnasteisesti pitkäaikaistyöttömät (viimeisen 16 kk:n aikana vähintään 12 kk työttömänä työnhakijana olleet), palveluilta työttömäksi jääneet sekä palveluilta palveluille siirtyneet. Kuluvan vuoden tammikuun lopussa Muuramessa oli rakennetyöttömiä 268, muutos edelliseen vuoteen +21,8 % (+48). Eniten heistä oli pitkäaikaistyöttömiä (161) ja toiseksi suurin ryhmä oli rinnasteisesti pitkäaikaistyöttömät (55).

Tilastokeskuksen Työssäkäyntitilaston mukaan vuonna 2023 Muuramen alueella kävi töissä 2 849 henkilöä, joista Muurameen pendelöiviä oli 1 544 eli 54,2 % alueella työssä käyvistä. Jyväskylän työpaikkaomavaraisuus oli saman lähteen mukaan 61,7 % ja 18–64-vuotiaiden työllisyysaste oli 78,6 %.

1.4 Keski-Suomen työssäkäyntialueet

Keski-Suomessa on kaksi tilastollista työssäkäyntialuetta (vuoden 2023 luokituksen mukaan). Jyväskylän työssäkäyntialue koostuu seuraavista kunnista: Äänekoski, Konnevesi, Uurainen, Petäjävesi, Laukaa, Hankasalmi, Muurame, Toivakka, Joutsa ja Luhanka. Jämsän työssäkäyntialueeseen sisältyy Kuhmoinen. Kymmenen maakunnan pohjoista ja luoteista kuntaa eivät kuulu mihinkään tilastolliseen työssäkäyntialueeseen.

Kartassa (ks. kuva 1) on kuvattu kuntien pendelöintiasteet sekä Jyväskylän ja kahden muun valmisteltavan työllisyysalueen sekä maakunnan pendelöintivirrat. Pohjoisen Keski-Suomen työllisyysalueelta noin 19 % ja eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueelta noin 21 % työvoimasta pendelöi Jyväskylään. Noin 12 % maakunnan työvoimasta puolestaan pendelöi maakunnan ulkopuolisille työllisyysalueille.

Järjestämissuunnitelman tueksi tuotetun tilastollisen analyysin perusteella työssäkäynnin toimivuus ja työvoiman ylläpitäminen ovat tärkeitä ottaa huomioon kaikkien työnantajien lisäksi nuorten ja korkeasti koulutettujen keskuudessa.

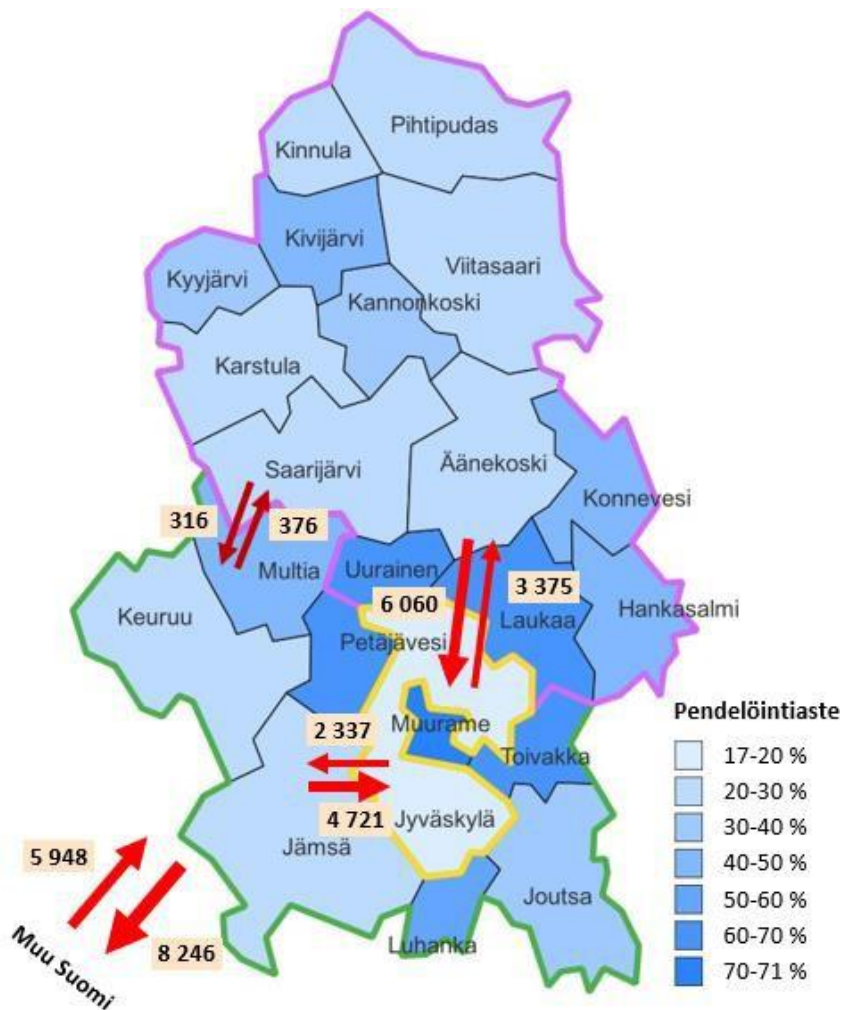
Työvoimapaalvelut on tavoitteena toteuttaa vahvoina kuntakohtaisina lähipalveluina pohjoisen ja eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueilla. Tällä työllisyysalueella pyritään parantamaan erityisesti pidempään työttömänä ja muiden heikommassa työmarkkina-asemassa olevien palveluiden saatavuutta ja

saavutettavuutta. Lähipalveluperiaatteen toteutuminen on ollut yksi keskeisistä tavoitteista molempien työllisyysalueiden muodostumisessa.

Jyväskylä puolestaan keskittää fyysiset henkilö-, työnantaja- ja yritysasiakkaiden palvelut keskeisten joukkoliikennedyteyksiensä äärelle kaupunkikeskustaan. Henkilöasiakkaiden palveluissa on huomioitu asiakkaiden tarve asioida suoraan palvelupisteessä sekä ajanvarauksella että ajanvarauksettomasti. Työnantaja- ja yritysasiakkaiden osalta palveluita tullaan jalkauttamaan myös suoraan yrityksiin muun muassa aktiivisten työnantajavierailujen muodossa. Palveluiden saavutettavuutta edistetään panostamalla etäasioinnin palveluihin ja omaehtoisesti käytettävien sähköisten asiointipalveluiden käyttöön sekä jalkautuviin yrityspalveluihin. Keskeisessä asemassa ovat myös kumppaneiden (esim. koulutuksenjärjestäjät) tuottamat palvelut ja palveluverkot.

Muuramessa fyysiset henkilö-, työnantaja- ja yritysasiakkaiden palvelut keskitetään lähipalveluiksi kuntaan samoihin tiloihin, jossa ne tällä hetkellä kuntakokeilun aikana toimivat käyttäen mallina jo kuntakokeilussa hyväksi todettua mallia. Jokaisen kuntalaisen tulee tarvittaessa saada tarvitsemansa palvelut oman kunnan alueelta. Muurame on aktiivisesti mukana kehittämässä erilaisia hybriditoteutuksia helpottaakseen asiakkaiden asioimista sekä tukee toimintoja. Hyödynnämme palveluiden toteutumisessa virkailijoiden hybriditehtävänkuvia ja erityisosaamista. Muuramen kunta täydentää työllisyysalueen lähipalveluita kunnan omilla elinkeino- ja yrityspalveluilla mm. jalkautumalla yrityksiin sekä luomalla laajaa verkostoa.

Kuva 1: Työssäkäynti Keski-Suomessa.

2 TALOUDELLISET JA HENKILÖSTÖVOIMAVARAT SEKÄ NIIDEN KOHDENTUMINEN

Julkisten työvoimapalveluiden järjestäminen on kunnille uusi valtionosuustehtävä. TE-tehtävien ja palveluiden rahoitus muuttuu nykyisestä valtion budjettirahoituksesta kuntien yleiskatteiseksi valtionosuusrahoitukseksi. Rahoitus jaetaan kuntiin työkäisyyden ja laajan työttömyyden perusteella. Kotokoulutukset rahoitetaan sekä vieraskielisyyskriteerin että pakolaisten laskennallisen korvauksen kautta.

Rahoitusmallin laskennallinen ero TE-palveluiden rahoitukseen on vuoden 2023 tilanteeseen suhteuttaen negatiivinen. Tilanne on tärkeää tunnistaa, jotta riittävä rahoitus lakisääteisten tehtävien sekä henkilöasiakkaiden, työnantajien ja työmarkkinoiden tarpeiden hoitamiseen voidaan varmistaa tulevan uudistuksen yhteydessä. Jyväskylän kaupunki on tehnyt valmistelun yhteydessä erillisen rahoitustarkastelun, jossa tilannetta on selvitetty. Vaikuttaa myös, että palveluiden käyttö on vuoden 2023 tilanteesta jonkin verran tasaantunut ja tulisi vastaamaan paremmin kaupungin saamaa valtionosuusrahoitusta.

TE-uudistuksen myötä myös työttömyysturvamaksujen vastuunjako valtion ja kuntien välillä muuttuu. Työttömyysturvakustannukset tulee huomioida ja ennakoida työllisyyspalveluiden budjetoinnissa niin hyvän kuin huonon talous-/työllisyysuhdanteen aikana.

Tarkoituksena on turvata työllisyyspalveluiden rahoitus sekä kyky hoitaa lakisääteisiä tehtäviä kaikissa tilanteissa ja suhdanteissa. Ensisijaisen tärkeänä ja jatkuvana tavoitteena on tällöin kustannustehokkuuden hakeminen sekä palveluiden vaikuttavuuden kehittäminen. Työttömyysturvamenot eivät missään tilanteessa vaikuta suoraan työllisyyspalveluiden rahoittamiseen. Väliillisesti niillä on kuitenkin merkittävä ohjausvaikutus esimerkiksi entistä vaikuttavampien työllisyyspalveluiden järjestämiseen.

2.1 TE-tehtävien ja -palveluiden rahoitus

Työllisyyspalveluiden toimintasuunnitelmassa arvioidaan vuosittain riittävän rahoituksen tarve. Rahoituksen tarve määritetään lakisääteisten tehtävien, työnantajien ja työmarkkinoiden ennakoitavien tarpeiden sekä työvoimapalveluiden asiakkaiden yksilöllisten palvelutarpeiden perusteella. Suunnitelmassa huomioidaan myös vastuukunnan taloudellinen tilanne, työttömyysvaihtelu sekä työllisyyspalveluiden palvelutasotavoitteet. Budjetoinnin lähtökohtana on tuleva yleiskatteinen valtionosuus, mutta Jyväskylässä vastuukuntana tiedostetaan tarve omalle panostukselle, jotta luvussa 3 tavoiteltu palvelutaso voidaan saavuttaa.

2.2 Palveluiden taloudelliset ja henkilöstövoimavarat Jyväskylässä

Tällä hetkellä TE-palveluiden Jyväskylään kohdentuva osuus on arviolta noin 21,9 miljoonaa euroa. Näistä työllisyysmäärärahoja on n. 12,2 miljoonaa euroa ja toimintamenoja (ELY, TE, KEHA) n. 9,7 miljoonaa euroa. Tilanne perustuu vuoden 2024 arvioituun tilanteeseen. Jyväskylän kaupungin omat panostukset työllisyyden edistämiseen ovat nykyisellään n. 10,3 miljoonaa euroa vuodessa.

Puolestaan Muurameen kohdentuva TE-palveluiden osuus on arviolta n. 1,05 miljoonaa euroa. Näistä työllisyysmäärärahoja on n. 400 000 euroa ja toimintamenoja (ELY, TE, KEHA) n. 660 000 euroa. Tilanne perustuu vuoden 2024 arvioituun tilanteeseen. Muuramen kunnan omat panostukset työllisyyden edistämiseen ovat nykyisellään n. 100 000 euroa vuodessa.

Vastuukunnan järjestämistä vastuulle perustuvien lakisääteisten tehtävien hoitamiseksi varattava määräraha perustuu arvioon Jyväskylän kaupungin ja Muuramen kunnan saamasta TE-tehtäviin kohdentuvasta

valtionosuuslisäyksestä. Tähän summaan huomioidaan myös siirtymäajan rahoitus, joka turvaa tehtävien ja palveluiden hallittua siirtoa. Rahoitus olisi ensimmäisenä toimintavuonna tämän hetken arvion perusteella Jyväskylän kaupungin osalta noin 23,4 miljoonaa, toisena toimintavuonna noin 22,1 miljoonaa ja kolmantena noin 20,7 miljoonaa euroa. Muuramen osalta rahoitus olisi ensimmäisenä vuonna noin 1,0 miljoonaa euroa, toisena vuonna noin 0,9 miljoonaa euroa ja kolmantena vuonna noin 0,8 miljoonaa euroa. Näin ollen Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalueen yhteenlaskettu rahoitus on ensimmäisenä toimintavuonna noin 24,6 miljoonaa euroa, toisena toimintavuonna noin 23,2 miljoonaa euroa ja kolmantena toimintavuonna noin 21,7 miljoonaa euroa. Valtion TE-palveluihin kohdentama rahoitus on kaupungeille ja kunnille yleiskatteista.

Valmistelussa on toistaiseksi lähdetty siitä, että kaupunki panostaisi rahaa työllisyydenhoidon tehtäviin yleiskatteellista valtionosuutta enemmän. Nykyisin Jyväskylä käyttää omaa rahaa työllisyyden edistämiseen noin 10,3 miljoonaa euroa vuodessa. Tästä summasta henkilöstökustannukset ovat noin 4,4 miljoonaa euroa. Muurame käyttää omaa rahaa työllisyyden edistämiseen noin 100 000 euroa. Tästä summasta suurin osa menee työllisyyspalveluiden henkilöstökustannuksiin.

Huomiota kiinnitetään erikseen myös työttömyysturvakustannuksiin. Nykyinen työmarkkinatuen kuntaosuus on ollut Jyväskylässä 18–20 miljoonaa euroa. TE-uudistuksen ja uuden vastuunjaon jälkeen työttömyysturvavastuu on hyvässä suhdannetilanteessa arviolta noin 25 miljoonaa euroa ja heikossa suhdannetilanteessa jopa 32 miljoonaa euroa. Muuramen osalta nykyinen työmarkkinatuen kuntaosuus on noin 600 000 euroa vuodessa. TE-uudistuksen ja uuden vastuunjaon jälkeen työttömyysturvavastuu Muuramen osalta on noin 900 000 euroa. Työttömyysturvakustannusten kehitystä ennakoidaan ja seurataan tarkasti ja se on myös osa rakennemuutoksen hallintaa. Työttömyysturvakustannukset eivät tule missään tilanteessa rajaamaan lakisääteisiin tehtäviin kohdentuvaa rahoitusta. Uusi työttömyysturvavastuu (kannustinmalli) toimii kuitenkin osaltaan palveluiden vaikuttavuutta ja kustannustehokkuutta ohjaavana tekijänä.

Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalueelle on siirtynyt Keski-Suomen TE- toimistosta, KEHasta ja Elystä yhteensä 146 henkilötyövuotta, joista kokeilussa työskenteli 82 henkilöä. Muuramen kunnan palveluksessa yhteistoiminnan käynnistyessä oleva työllisyyspalveluiden henkilöstö siirtyy vastuukunnan palvelukseen liikkeen luovutuksen periaatteella. Jyväskylässä on käynnissä suunnittelutyö henkilöresursseihin ja organisoitumiseen liittyen. Nykyiset henkilöstöresursseihin liittyvät suunnitelmat ovat kuvattuna yleistasolla tämän järjestämissuunnitelman palvelukokonaisuusosuuksien yhteydessä. Henkilöressurssien mitoituksessa tullaan huomioimaan myös tuleva palvelusuunnitelma ja se kuinka eri asiakaskohderyhmille tarjottavia palveluita tullaan toteuttamaan – omana tuotantona vai ostopalveluina.

Henkilöstökustannusten (TE + kunta) osuus tulee olemaan Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalueella vuoden 2025 budjetista noin 45–50 %, tarkoittaen n. 11–12 miljoonaa euroa. Henkilöstön työajan ja kustannusten jakautuminen tulee tähän tietoon muodostumaan Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalueella karkeasti siten, että henkilöasiakkaan palveluprosessiin sekä henkilöasiakkaan palveluohjaukseen kohdentuu sekä työajasta että kustannuksista n. 70 %, maahanmuuttaja- ja kansainvälisiin palveluihin noin 5 %, työnantaja- ja yritysasiakkuuspalveluihin n. 10 %, kehittämiseen, koordinointiin ja hankintaan n. 10 % sekä hallintoon ja muuhun kohdentamattomaan n. 5 %. Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalueella halutaan panostaa myös jatkossa asiakkaiden henkilökohtaiseen lähipalveluun, jolla on nähty olevan arvoa isolle joukolle asiakaskuntaa. Kolmen lähipisteen, joissa toteutetaan kasvokkaisia tapaamisia ja tapahtumia. Lisäksi halutaan pitää huoli ja kehittää edelleen asiakkaiden puhelinpalveluita sekä työllisyyspalveluiden verkkosivuja ja asiakasviestintää. Näillä toimilla on vaikutusta kustannuksiin ja työajan käyttöön sekä asiakasnäkökulmasta toimivan palvelun toteuttamiseen.

Henkilöstö- ja yleismenojen jälkeen Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalueella on vuonna 2025 käytössä noin 11–12 miljoonan euron palvelubudjetti. On myös tärkeä huomioida, että TE-toimiston palveluiden lisäksi

Jyväskylän kaupunki panostaa tälläkin hetkellä merkittävän summan omaa rahaa palveluiden tuottamiseen ja hankkimiseen. Vuoden 2025 palvelubudjetti ei siten ole yksiselitteisesti sama kuin nykyinen valtiovarainministeriön ja työ- ja elinkeinoministeriön budjettilaskelma.

Palkkatuet (kunnat, yritykset ja järjestöt) ovat nykyisellään muodostaneet ison osan Keski-Suomen TE-toimiston palvelubudjetista, yli 60 %. Palkkatuen käyttöön voidaan nähdä tulevan isoja muutoksia johtuen TE-uudistuksen myötä tulleesta rahoitus- ja kannustinmallista sekä itse palkkatukeen liittyvistä muutoksista. On todennäköistä, että palkkatukea tullaan myöntämään vuoden 2025 jälkeen nykyistä vähemmän ja aikaisempaa kohdennetummin. Sama vaikuttavuuteen ja kustannustehokkuuteen tähtäävä kohdentaminen tulee koskemaan myös työvoimakoulutuksia ja valmennuspalveluita, jotka muodostavat nykyisellään hieman alle 35 % TE-toimiston palvelubudjetista (työvoimakoulutukset n. 24 % ja valmennuspalvelut n. 10 %). Starttirahan osuus on nykytilassa Jyväskylässä ja Muuramessa n. 3 %, johon ei tähän tietoon kohdistu säästöpainetta. Palvelusuunnittelua tullaan käsittelemään tarkemmin tämän järjestämissuunnitelman muissa osioissa.

3 PALVELUJEN TUOTTAMISTA JA KOHDENTAMISTA KOSKEVAT RATKAISUT

Palvelukartta

Kansallisen työvoimapalveluiden viitearkkitehtuurin perusteella muokattu

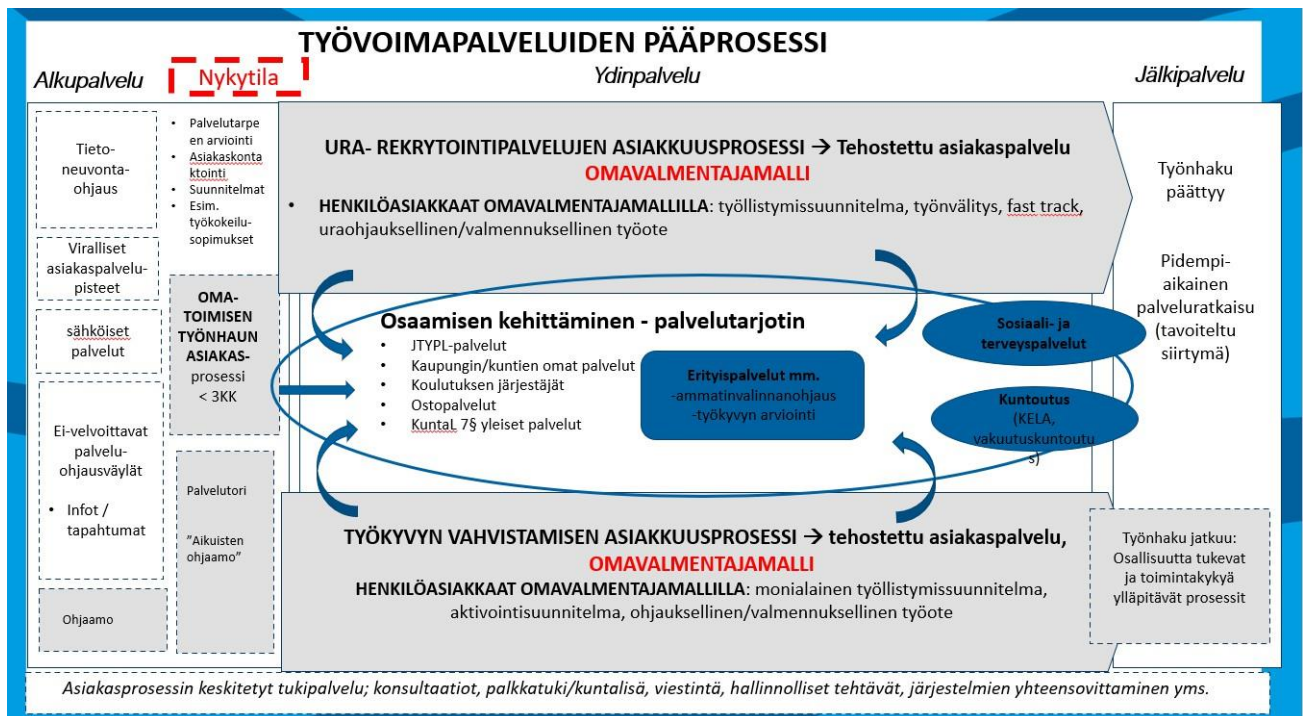
Kuva 2: Palveluiden viitearkkitehtuuri.

Tätä viitearkkitehtuuria (ks. kuva 2) apuna käyttäen Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalue suunnittelee oman työvoimapalveluiden toimintasuunnitelmansa, jonka avulla palvelut toteutetaan käytännössä. Työvoimapalveluiden viitearkkitehtuurin lähtökohtana on uusi lainsäädäntö, joka tulee voimaan 1.1.2025. Substanssilainsäädännön lisäksi työvoimapalveluiden järjestämiseen vaikuttaa julkishallintoa ja kuntasektoria koskeva yleislainsäädäntö. Työvoimapalveluiden viitearkkitehtuuri keskittyy työvoimaviranomaisen lakisäätöihin työvoimapalveluihin, joihin sisältyy työn löytymisen, osaamisen kehittämisen, kotoutumisen edistämisen ja työkyvyn tuen palveluita, tieto-, neuvonta ja ohjauspalveluita

sekä yhteisiä tukipalveluita. Tässä luvussa on kuvattu, miten nämä palvelut toteutetaan Jyväskylässä ja millaisia maakunnallisia ratkaisuja palvelutuotannossa käytetään.

3.1 Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalueen palvelurakenne

Palvelut tullaan organisoimaan asiakkaiden palvelutarpeiden mukaisiin palveluyksiköihin (ks. kuva 3). Palveluyksiköt ovat alkupalvelut ja palvelutori; ura- ja rekrytointipalvelut, työkyvyn vahvistamisen palvelut sekä osaamisen palvelut. Tämän lisäksi omana yksikkönään toimii vieraskielisten ja maahanmuuttajien palveluita tarjoava International House Jyväskylä. Palveluyksiköiden rinnalla toteutetaan Ohjaamo-tyyppistä toimintamallia sekä erityispalveluita. Erityispalvelut sisällytetään asiakkaiden palvelutarpeiden mukaisesti osaksi palveluprosesseja, joista omavalmentaja vastaa kokonaisuudessaan. Erityistason palvelut kulkevat läpileikkaavasti prosesseissa. Monialaisen yhteispalvelun palvelumalli sulautuu osaksi kokonaisuutta.

Kuva 3: Työvoimapalveluiden pääprosessi.

Toiminnan painopisteenä on tarjota yksilöllistä ja asiakaslähtöistä palvelua työllisyyteen liittyvissä asioissa. Tarkoituksena on ensisijaisesti työn tarjoaminen ja erilaisten työllistymisen mahdollisuuksien esittely. Jos asiakkaan osaaminen kaipaava päivitystä tai ei vastaa hänen tulevaisuuden työllistymisen toiveisiin, ohjataan asiakas erilaisille opintopoluille osaamisen päivittämiseksi ja työllistymisen edistämiseksi. Työllisyyspalvelujen tehtävänä on lyhentää kaikkien asiakkaiden työttömyysaikaa ja edistää erityisesti nuorten sekä vieraskielisten työllistymistä tehokkaasti.

3.1.1 International House Jyväskylä

Vuoden 2025 lakimuutosten työvoimapalvelu-uudistuksen (TE24) ja kotoutumisen edistämisen lain kokonaisuudistuksen (KOTO24) toteuduttua kunnalla on yleis- ja yhteensovittamisvastuu maahanmuuttajien ja kotoutuja-asiakkaiden kotoutumisen edistämisen ja hyvien väestösuhteiden suunnittelusta ja kehittämisestä paikallistasolla. International House Jyväskylä yksikkönä vastaa vieraskielisten ja

maahanmuuttaneiden työnhakijoiden palvelusta Jyväskylä-Muurame työllisyysalueella ja kotoutumisen alkuvaiheen palveluista Jyväskylässä. International House Jyväskylä -yksikön toiminnan perustamisella vuonna 2023 on ennakoitu toteutuneita laajoja lainsäädännöllisiä muutoksia.

Työvoimaviranomainen vastaa työnhakijana olevien maahanmuuttaneiden työllistymisestä ja kotoutumista tukevista työvoimapalveluista. Työnhakijana olevien kotoutuja-asiakkaiden palveluita koskee molemmat sekä työvoimapalveluiden järjestämisestä annettu laki että kotoutumislaki. International House Jyväskylän omavalmentaja/asiiantuntija tekee alkuhaastattelun työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun palvelumallin mukaisesti. Samassa yhteydessä tehdään palvelutarpeen arviointi ja laaditaan kotoutumissuunnitelma tai muu toimintasuunnitelma asiakkaan palvelutarpeen mukaan. Omavalmentaja vastaa ohjauksesta mahdolliseen kielitaidon arviointiin, ohjauksesta kotoutumis- tai muuhun koulutukseen tai muuhun palvelutarpeen mukaiseen palveluun. Suunnitelman laatimiseen kuuluu työnhakuvaihteen asettaminen ja omavalmentaja vastaa asiakkaan suunnitelman seurannasta ja päivittämisestä sekä työttömyysturvaan liittyvistä toiminnoista. Se onko työnhakija-asiakkaalla kotoutumisaika voimassa ei määrittele asiakkuutta International House Jyväskylän työllistymistä edistävissä palveluissa. Yksikön asiakkaina on myös sellaisia vieraskielisiä työnhakija-asiakkaita, joiden kotoutumisaika on päättynyt, mutta asiointiin tarvitaan tulkkia tai muita maahanmuuttajuuteen liittyviä tukipalveluja. Mikäli asiakkaan suomen kielen taito on työmarkkinoille riittävä ja hänellä on työ- tai yrittäjäkokemusta Suomesta, asiakas ohjataan rekrytointi- ja urapalveluun. Asiakastyötä tehdään pääosin ajanvarauksella sekä Jyväskylässä että Muuramessa. Jyväskylän toimipaikassa toteutetaan palvelua myös ilman ajanvarausta arkipäivisin päivystysluontoisena. Tällä palvelulla on erityinen merkitys uusien työnhakijoiden ilmoittautumiseen liittyvässä neuvonnassa ja ohjauksessa ja asiakaspalvelun saavutettavuuden varmistamisessa.

3.1.2 Alkupalvelut ja Työntalon palvelutori

Alkupalvelussa uusien asiakkaiden tilanteet ja palvelutarpeet kartoitetaan, tehdään työnhaun ohjausta ja työtarjouksia, ohjataan palvelutarpeen mukaisiin palveluihin sekä tehdään asiakkaan työttömyysturva- ja oikeuden määrittelyyn liittyvät selvittelyt. Tavoitteena on, että uusi asiakas saa henkilökohtaisen nopean palvelun kautta vahvan alun sekä omaan työnhakuun ja urasuunnitelmiin että pääsee hyödyntämään mahdollisimman nopeasti hänelle tarpeellisia palveluita tavoitteeseensa pääsemiseksi. Arviolta uusia asiakkaita on nykyisellään reilu 650 kuukaudessa. Uusien asiakkaiden määrät vaihtelevat suuresti kuukausittain ja erityisesti uusien nuorten asiakkaiden määrä on suurimmillaan touko- heinäkuussa sekä joulun- ja tammikuussa.

Alkupalvelusta asiakkaat ohjataan palvelutarpeen mukaisesti omavalmentajille pääsääntöisesti rekrytointi- ja urapalveluihin tai työkyvyn vahvistamisen palvelukokonaisuuteen. Alkupalvelun vastuulle jää uudet asiakkaat, joilla on tiedossa varma muutos (työllistyminen, lomautuksen päättyminen, opintojen alkaminen jne.) ja työnhaun päättymisen 3 kk:n sisällä.

Palvelutorilta kuka tahansa Jyväskylässä sekä Muuramessa asuva saa matalan kynnyksen ajanvarauksetonta ohjausta ja neuvontaa työnhakuunsa, koulutus- ja urasuunnitelmiinsa ja sekä monialaisesti oman työ- ja urasuunnitelmien edistämiseksi. Työnhakija-asiakkaat saavat ohjausta myös asiakkuuteensa liittyviin asioihin, kuten JTYPL:n mukaiset palvelut ja työttömyysturva. Palvelutorin ajanvarauksetonta palvelua saa sekä kasvokkain että puhelimitse. Tällä hetkellä Jyväskylän Palvelutorilla ajanvarauksettomasti asioi keskimäärin reilu 200 asiakasta ja puhelimitse asioi n. 1100 kuukaudessa. Muuramelaiset työnhakija-asiakkaat saavat alkuvaiheen palvelut Jyväskylästä. Asiakkaat, joiden työnhaku on päättynyt asiointin laiminlyöntien vuoksi, voivat käydä käynnistämässä työnhakunsa Palvelutorilla ilman ajanvarausta. Tällöin asiakkaalle laaditaan myös työllistymissuunnitelma, mikäli se häneltä puuttuu.

Jyväskylässä järjestetään myös pienryhmämuotoisia palveluita työnhaun tueksi esim. CV-paja ja työnhaun teemallisia pienryhmiä. Palvelutorilla toteutetaan monialaista neuvontaa ja ohjausta yhteistyökumppaneiden kanssa, esim. alueen oppilaitokset, Kela ja HVA. Palvelutorilla järjestetään myös erilaisia tapahtumia, jotka edistävät asiakkaiden työllistymistä sekä etenemistä palveluiden ja koulutusten kautta kohti työelämää.

3.1.3 Rekrytointi- ja urapalvelut

Rekrytointi- ja urapalveluiden yksikköön ohjautuvat Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalueen henkilöasiakkaat, joiden osaaminen ja tahtotila on ensisijaisesti työllistymisessä, työllistymisessä osaamista kehittämällä tai yrittäjyydessä. Tavoitteena on ensisijaisesti asiakkaiden nopea siirtyminen työmarkkinoille ja tarvittaessa työnhakijoiden osaamisen vahvistaminen palveluihin ohjauksen kautta. Rekrytointi- ja urapalveluihin ohjautuu henkilöasiakkaita ensisijaisesti alkupalveluista, mutta myös työkyvyn vahvistamisen kokonaisuudesta sekä maahanmuuttaneiden ja vieraskielisten palveluista. Vastaavasti rekrytointi- ja urapalveluista siirtyy asiakkaita työkyvyn vahvistamisen palvelukokonaisuuteen, mikäli asiakkaan palvelutarpeessa tapahtuu tämän suuntainen muutos. Palvelukokonaisuudessa palvellaan nykyisellään noin 9500 asiakasta, joista työttömiä on n. 5800.

Rekrytointi- ja urapalveluissa työskentelee tällä hetkellä 67 työntekijää, joista asiakastyötä tekeviä omavalmentajia on 63. Henkilöstövoimavarat ovat kohdennettu palveluyksikön asiakastyöhön. Työllisyysalueella jatketaan asiakkaille hankittavien palveluiden kehittämistä, joka tulee osaltaan vaikuttamaan siihen, miten palvelut kohdentuvat rekrytointi- ja urapalveluiden nykyisille asiakaskohderyhmille ja tuotetaanko näitä palveluita itse vai hankitaanko ne ostopalveluina. Tämä tulee mahdollisesti vaikuttamaan myös rekrytointi- ja urapalveluiden henkilöstöressurssien tarkempaan mitoittamiseen. Yhtäältä yksikön henkilöstön määrään vaikuttavat käynnissä olevat organisoitumiseen ja tehtävänkuviiin liittyvät yhteistoimintaneuvottelut sekä työllisyysalueen yleinen työmarkkinatilanne. Rakenteellisen organisoitumisen lähtökohtana on osaltaan tukea tiivistä sidosryhmä- ja verkostoyhteistyötä yhdessä Jyväskylän ja Muuramen elinkeino-, sivistys- ja nuorisopalveluiden, alueen työnantajien, ostopalvelukumppaneiden, oppilaitosten, järjestöjen, ELY:n, KEHA:n, hyvinvointialueen sekä muiden työllisyysalueiden kanssa.

Palvelukokonaisuuden henkilöasiakkaille tarjottavien palveluiden kärki on nopeaan työllistymiseen ja osaamisen vahvistamiseen liittyvissä henkilökohtaisissa ja palvelutarpeen mukaisissa toimenpiteissä. Käytössä ovat kaikki julkisen työvoima- ja yrityspalvelulain mukaiset palvelut ja aiemmat työllisyyden kuntakokeilulain mukaiset tehtävät. Paljon käytettyjä palveluita ovat asiakkaan tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden sekä valmennustyön ohella esimerkiksi työnhaun valmennukset, osaamista vahvistavat työvoimakoulutukset, rekrykoulutukset, omaehtoiset opinnot, oppisopimus- ja palkkatukityöllistäminen, työtarjoukset sekä työkokeilu. Omavalmentajat vastaavat nykyisen asiakasmallin mukaisesti asiakkaiden palveluprosessista kokonaisvaltaisesti tarjoten palvelua niin kasvotusten kuin puhelimitse. JTYP- lain mukaiset tehtävät tulevat olemaan olennainen osa omavalmentajan työtä, mutta asiakkaiden palvelutarpeen mukaisia palveluhankintoja sekä sähköisiä työnhaun palveluita tulee edelleen kyetä kehittämään vaikuttavampaan suuntaan huomioiden erilaiset asiakastilanteet ja -tarpeet.

Rekrytointi- ja urapalveluiden yksikkö muodostuu nykyisellään kolmesta toimialatiimistä, alle 30-vuotiaiden ammattikouluttamattomien tiimistä sekä Muuramen palvelupisteestä. Kaikki palveluyksikön henkilöasiakkaat ovat näiden tiimirakenteiden sisällä. Toimialatiimejä ovat teollisuuden ja tekniikan tiimi, kaupan, hallinnon ja ICT:n tiimi sekä Hyvinvointialan tiimi. Omavalmentajat ovat jakaantuneet tiimeihin asiakasmäärien mukaisesti, joskin ammattikouluttamattomien nuorten tiimissä omavalmentajien resursointia on vahvistettu asiakkaiden palvelutarpeen vuoksi. Lisäksi rekrytointi- ja urapalveluiden yksikköön sijoitettu Muuramen tiimi vastaa asiakkaiden palvelutarpeista riippumatta kaikista asiakkaista,

joiden kotikunta on Muurame. Toimialalähtöinen asiakasjako on koettu hyvänä ja toimivana ja nykyistä rekrytointi- ja urapalveluissa käytettyä toimialarakennetta on laajennettu myös muihin palveluyksiköihin yhteisen toimialalähtöisen tekemisen ja tiedolla johtamisen vahvistamiseksi. Tiimien sisälle on muodostunut omia omavalmentajakohtaisia erityistehtäviä esimerkiksi rekrytointiin, tapahtumiin, työttömyysturvaan, perehdyttämiseen ja omaehtoisiin opintoihin liittyen.

Palveluyksikön henkilöasiakastyössä on kiinnitetty erityistä huomiota yhteiseen tekemiseen Jyväskylän ja Muuramen työnantajapalveluiden ja alueen yritysten kanssa. Yhteistyöverkostoon kuuluvat Jyväskylän kaupungin sekä Muuramen kunnan elinkeino- ja yrityspalvelut, alueen työnantajajärjestöt, yritykset sekä oppilaitokset. Tiivistä sidosryhmäyhteistyötä tehdään esimerkiksi yrittäjyyteen liittyvässä neuvonnassa ja ohjaustyössä sekä yritysten rekrytointiin liittyvissä ehdokashakutehtävissä.

Työllisyysalueen yhteisen tekemisen vahvistamiseksi on rakennettu toimialalähtöinen työskentelymalli. Toimialatiimeihin kuuluvat kaikki työllisyyspalveluiden yksiköt sekä laajemmin kaupungin elinkeinopalvelut ja talous- ja hallintopalvelut. Toiminnan tarkoitus on vahvistaa yhteistä paikallista toimialatietoutta, yhteisiä tavoitteita, yhteisen tilannekuvan rakentamista, ennakointityön kehittämistä sekä yhteistä tiedolla johtamista. Toimintamallilla tavoitellaan lisäksi aiempaa työnantajalähtöisempää palvelumallia, niin joustavuudessa, laadussa kuin palvelun nopeudessa.

Palvelukokonaisuudessa tunnistetaan, että työvoimapalveluiden uudistuksen myötä asiakkaille tarjottavia palveluita tulee kehittää, monipuolistaa ja kohdentaa aiempaa asiakaslähtöisemmin. Tavoitteena on pyrkiä entistä joutavampiin ja yksilölähtöisempiin palveluratkaisuihin, joissa huomioidaan asiakkaiden erilaiset tilanteet. Tarkastelussa on asiakkaiden erilaiset palvelutarpeet ja niihin vastaaminen omalla tekemisellä sekä ulkopuolelta hankittavalla palvelulla. Esimerkiksi nuorille tarjottavia palveluita on terävöitetty yhdessä kaupungin ja kunnan muiden toimijoiden, oppilaitosten ja ulkopuolisten palveluntuottajien kanssa. Työllisyysalueella on toteutettu jo aiemmin kuntakokeilun aikana yksityisten palveluntuottajien kanssa tulosperusteisia hankintoja. Vastaavanlaisia vaikuttavuuteen tähtääviä ja tulosperusteisuuteen nojaavia hankintoja on tarpeen edelleen kehittää ja monipuolistaa rekrytointi- ja urapalveluiden asiakaskohderyhmää ajatellen. Näiden toimien tueksi tarvitaan mahdollisimman reaaliaikaista tietoa palveluiden vaikuttavuudesta sekä aiempaa tarkempaa tietoa palveluiden kustannusvaikuttavuudesta ja -hyödyistä.

3.1.4 Osaamisen palvelut

Osaamisen palveluiden tehtäviin kuuluu palveluiden suunnittelu, koordinointi ja kehittäminen sekä yhteistyö työnantajien, koulutusorganisaatioiden, palveluntuottajien, järjestöjen ja muiden sidosryhmien kanssa. Palvelujen kehittämisen painopisteenä on vastata sekä henkilö- että työnantaja- ja yritysasiakkaiden palvelutarpeisiin. Yhteistyön kehittäminen ja tiivistäminen palveluntuottajien ja oppilaitosten kanssa on keskeisessä roolissa entistä vaikuttavimpien palveluiden hankkimiseksi työnhakija-asiakkaille. Muutosturva- ja yhteishankintakoulutusten hankinta ja suunnittelu yhteistyössä yrityspalveluiden kanssa on osa Osaamisen palveluyksikön tehtäviä.

Osaamisen palveluissa tehdään palkkatukipäätöksiä sekä yöpymis- ja matkakustannuskorvausten päätöksiä, sekä muita työllisyyden hoitoon liittyviä valmistelu-, kehittämis- ja koordinoititehtäviä. Kaupungin oppisopimusohjelmaa koordinoidaan Osaamisen palveluiden yksikössä.

Osaamisen palveluyksikkö vastaa palveluhankintojen suunnittelusta, suunnittelusta, aikatauluttamisesta ja hankintaprosessista. Palveluiden tarjoaminen monikanavaisesti ja digitaalisen oppimisolun hankinta ja sisällön suunnittelu kuuluvat yksikön tehtäviin.

3.1.5 Työkyvyn vahvistamisen palvelut

Työkyvyn vahvistamisen palveluyksikkö on toinen yksikkö, joka keskittyy henkilöasiakastyöhön rekrytointia- ja urapalveluyksikön lisäksi. Työkyvyn vahvistamisen palveluyksikkö vastaa niistä työnhakija-asiakkaista, joiden työkykyisyyden, oppimisedellytysten tai elämänhallinnan osalta on selvitettävää, ja jotka tarvitsevat työkykynsä selvittämiseen laaja-alaista ohjausta ja opastusta tai esimerkiksi eläkemahdollisuuksien selvittämistä. Asiakasta ohjataan terveydentilan selvityksiin sekä kuntouttaviin-, työllistymistä edistäviin-, koulutukseen siirtymistä tukeviin - tai osallisuutta vahvistaviin palveluihin. Palveluyksikössä on tällä hetkellä n. 4700 asiakasta, joista työttömiä n. 3100. Palveluyksikköön kuuluu myös nuoret alle 25-vuotiaat, joilla on monialaisten palvelujen palvelutarve. Työkyvyn vahvistamisen palveluyksikössä työskentelee henkilöasiakastyössä 39 omavalmentajaa ja 7 psykologia.

Työkyvyn vahvistamisen palvelujen piirissä olevilla asiakkailla on usein palvelutarpeita sekä hyvinvointialueen - että työllisyyspalvelujen puolella. Työkyvyn vahvistamisen palveluyksikössä jakautuu kahteen eri tiimiin, joista toisessa on huomioitu alle 25-vuotiaat asiakkaat, joilla monialaisenkin palvelun tarve. Alle 25-vuotiaille asiakkaille on erikseen nimetyt omavalmentajat. Työkyvyn vahvistamisen palveluyksikköön ohjautuvat ne työnhakija-asiakkaat, joilla on realistinen mahdollisuus lähteä työhön tai koulutukseen tuetun palvelun jatkoksi. Käytössä ovat kaikki julkisen työvoima- ja yrityspalvelulain mukaiset palvelu sekä monialaisten asiakkaiden kohdalla laki työllistymistä edistävän lain mukaiset palvelut. Paljon käytettyjä palveluita ovat ohjaus- ja valmennustyön ohella mm. lyhytkestoiset valmennukset, työkokeilut, omaehtoiset opinnot, oppisopimus- ja palkkatuettu työ sekä kuntouttava työtoiminta, että Kelan kuntoutuspalvelut. Omavalmentajat vastaavat asiakkaiden palveluprosessista kokonaisvaltaisesti.

Työkyvyn vahvistamisen asiakkaista n. puolet tarvitsevat monialaisia palveluja (TYM), jossa työvoimaviranomainen, Kela ja hyvinvointialue yhdessä asiakkaan kanssa arvioivat, suunnittelevat ja vastaavat prosessivastuullisesti asiakkaan työllistymisprosessin etenemisestä. Tavoitteena on asiakkaan työllistymisen tukeminen tarjoamalla heille palvelutarpeen mukaisia sosiaali- ja terveyspalveluita, julkisia työvoima- ja yrityspalveluita ja Kelan kuntoutuspalveluita. Lakisääteinen aktivointi- ja monialaisten työllistymissuunnitelmien laatiminen vaatii kolmen eri organisaation resurssin. Työvoimaviranomaisen roolia on edelleen tarkennettava, sillä asiakas turvautuu lähes kaikissa prosessiin liittyvissä asioissa työvoimaviranomaiseen. Asetelma haastaa resurssin näkökulmasta sekä vääristää toimijoiden vastuita asiakkaan prosessin omistajuudessa ja sujuvuudessa.

Isolla osalla asiakkaista on tarve työkykyyn liittyvissä selvittelyissä. Työkykyyn liittyvät selvittelyt tehdään asiakkaille, joiden työkyky on alentunut jonkin vian, vamman tai sairauden vuoksi siinä määrin, että on syytä selvittää heidän työkykyään tarkemmin tai työkyky ei ole riittävä työelämään. Omavalmentajat, joilla on työkykykoordinaattorikoulutus, vastaavat asiakkaan palveluprosessista kokonaisuudessaan, myös työttömyysturva-asiat ja täsmätyökykyisten työllistymisen edistämisestä. Omavalmentajat ovat osa työkyvyn vahvistamisen palveluyksikköä, mutta ovat rekrytointi- ja urapalveluiden käytettävissä. Rekrytointi- ja urapalveluille on nimetty yksi omavalmentaja, joka on erikoistunut yritys- ja työnantajayhteistyöhön osatyökykyisten osalta ja toimii myös työkykykoordinaattorin työotteella. Muissa yksiköissä (IHJ, Alkupalvelut ja Muurame) työkykykoordinaattorikoulutuksen käyneet omavalmentajat huolehtivat täsmätyökykyisten ohjaamisesta omissa yksiköissä. Täsmätyökykyisten asiakkaiden palveluprosesseissa on tavoitteena tunnistaa osatyökykyisyys mahdollisimman varhaisessa vaiheessa ja ohjata asiakas oikea- aikaisesti palvelutarpeen mukaisiin palveluihin, kuten työ- ja toimintakyvynarviointeihin, työeläkelaitoksen tai Kelan ammatillisiin kuntoutuksiin. Täsmätyökykyisten tunnistaminen mahdollistaa myös sen, että asiakkaalle voidaan kohdentaa soveltuvia töitä sekä työllistymisen tueksi oikeanlaiset tukipalvelut, esim. työkokeilu, palkkatuki ja työolosuhteiden järjestelytuki.

Yksikössä työskentelee psykologeja, joista suurimmalla osalla pääpaino ammatinvalinta- ja uraohjauksessa. Tehtävänkuvaava tullaan laajentamaan, sillä kasvavassa määrin on tarvetta selvittää laaja-alaisesti asiakkaan psyykkistä ja kognitiivista työ- ja toimintakykyä ja näiden tekijöiden vaikutusta asiakkaan ammatinvalintaan, opiskeluun ja kouluttautumisedellytyksiin. Psykologit toimivat aktiivisesti yhteistyössä työllisyysalueen henkilöstön kanssa asiakkaan työllistymisen edistämiseksi sekä työ- ja toimintakyvyn parantamiseksi ja jatkossa psykologit tuottavat erilaisia ryhmävalmennuksia työllisyysalueen asiakkaille.

3.1.6 Työnantaja- ja yrityspalvelut

Työnantaja- ja yrityspalveluiden tehtävänä on tukea ja vauhdittaa Jyväskylässä sekä Muuramessa sijaitsevien ja kaupunkiin sekä kuntaan sijoittuvien yritysten kasvua. Sijoittumispalveluilla houkutellessaan yrityksiä sijoittumaan työllisyysalueelle ja edistetään sijoittumista mm. Toimitilojen ja tonttien kartoituksella sekä rekrytointituella. Yritysneuvonnan palveluihin kuuluu neuvonta ja sparraus kasvun vahvistamiseksi sekä rekrytointeja ja työllistämistä tukevat työnantajapalvelut.

Tämän palvelukokonaisuuden painopistealueina ovat uudella toimialalla keskittyminen entistä useamman kasvukykyisen yrityksen palvelemiseksi ja laaja-alaisempi tuki yritysten kasvun vauhdittamiseksi ja uusien työpaikkojen syntymiseksi yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa. Lisäksi painopisteenä on edelleen parantaa kaupungin ja kunnan työnantaja- ja yritysasiakaspalveluiden laatua ja asiakaskokemusta. Työnantaja- ja yrityspalvelut tarjoavat yrityksille monipuolisia ja räätälöityjä rekrytointipalveluita. Työnantaja- ja yrityspalveluiden kautta työnantaja voi julkaista avoimia työpaikkailmoituksia, pyytää apua sopivien ehdokkaiden etsimiseen, selvittää muun muassa rekrytointikoulutuksen tai kansainvälisen rekrytoinnin ratkaisuja sekä hakea tukea ja apua rekrytointiin (mm. palkkatuki). Työnantaja- ja yrityspalvelut tarjoavat apua myös työvoiman vähennystilanteissa. Jyväskylän työnantajapalvelut ovat osa Team Finland -verkostoa. Työnantaja- ja yrityspalvelut tarjoavat apua ja neuvontaa yrityksen kasvuun ja kansainvälistymiseen liittyvissä tilanteissa.

Muuramen kunnan yrityspalvelut panostaa erityisesti yrittäjämönteiseen päätöksentekoon, toimintakulttuuriin ja toimenpiteisiin edesauttaakseen alueen yritysten kilpailukykyä, toimijoiden välistä vuoropuhelua sekä verkostojen kehittymistä. Kunta edistää yhteistyössä elinkeinoelämän toimijoiden kanssa edellytyksiä uuden teknologian hyödyntämiseen, hiilineutraalisuuteen sekä luontomatkailuun liittyen. Muuramen kunnan elinkeinoelämän edistämiseksi hyödynnetään kunnan omaa henkilöstöä, julkisia toimijoita sekä tarvittaessa yksityisiä palveluntuottajia. Kunta käy aktiivista vuoropuhelua yrittäjien, yrittäjäjärjestön ja muiden yhteistyötahojen kanssa yhteistyön toteuttamiseksi ja alueen elinkeinoelämän kehittämiseksi.

3.2 Hankinnat

Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalue haluaa keskittyä palveluiden kehittämiseen erityisesti vaikuttavuuden näkökulmasta. Asiakkaille tarjottavia palveluita tullaan hankkimaan ja kohdentamaan erityisesti Jyväskylän ja Muuramen alueen asiakkaiden tarpeiden näkökulmasta.

JTYP-lain mukaisten palveluiden osalta Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalueella hankitaan pääosin ostopalveluna työvoimakoulutukset, muutosturvakoulutukset sekä asiantuntija-arvioinnit. Valmennukset toteutetaan pääosin omatuotantoisena palveluna. Valmennuksissa hyödynnetään myös mahdollisuuksia tehdä uravalmennusta oppilaitosyhteistyönä sekä lisäksi erilaisten hankkeiden kautta. Muutosturvakoulutukset toteutetaan täysin ostopalveluna. Asiantuntija- arvioinnit toteutetaan pääosin ostopalveluna. Asiantuntija-arviointien toteuttamisessa tehdään yhteistyötä myös Keski-Suomen hyvinvointialueen kanssa.

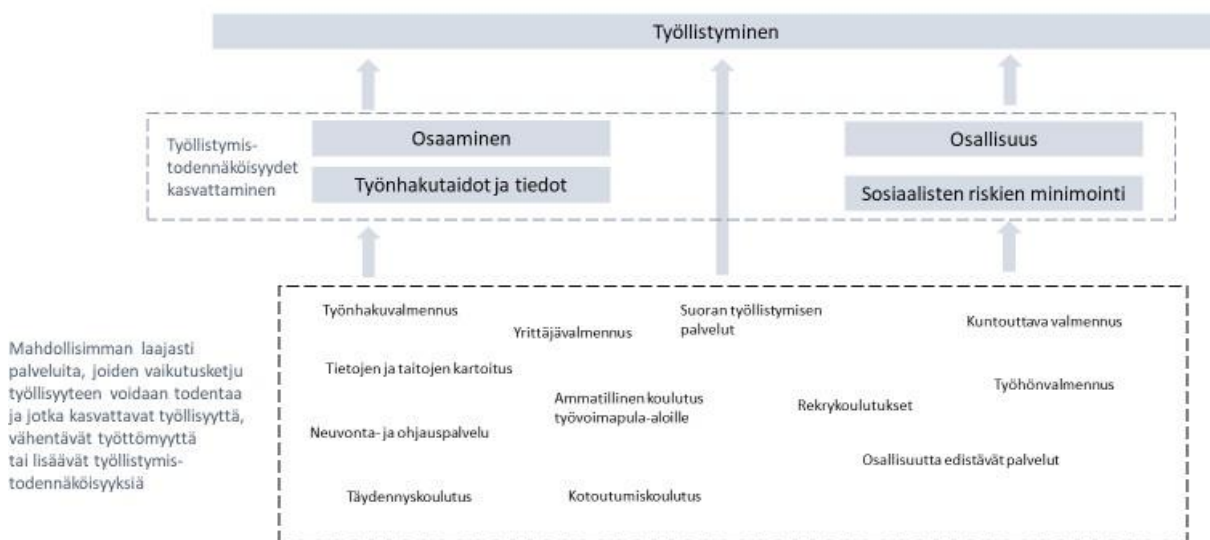
Muiden palveluiden, kuten työnvälitys; tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut sekä työ- ja koulutuskokeilut, osalta ostopalveluja voidaan tarvittaessa hyödyntää. Työnvälityspalvelut järjestetään pääasiassa omana viranomaistyönä, mutta työnvälitystä voidaan myös osittain hankkia ostopalveluna. Alueellista työnvälitystä tehdään myös yhteistyössä Keski-Suomen työvoimaviranomaisten kanssa.

Hankinnoissa hyödynnetään erilaisia hankintatapoja monipuolisesti ja tulosperusteisuus tulee olemaan keskeisessä osassa hankintoja tehtäessä. Jyväskylän kuntakokeilun kokemuksen perusteella on nähtävissä, että tulosperusteinen hankintamalli mahdollistaa vaikuttavampien hankintojen kehittämisen. Keski-Suomen ELY-keskuksen Laava-hankkeessa kehitettyjen vaikuttavuus- ja tulosperusteisten palveluhankintojen kokemuksia tullaan hyödyntämään ja tekemään vahvaa yhteistyötä jatkohankkeen (Jalava-hanke) kanssa erityisesti vaikuttavuuden ja asiakasosallisuuden suhteen. Lisäksi kuntakokeilun aikaiset kokemukset dynaamisella pienhankintamenettelyllä hankittavista yksilöllisistä valmennuksista monituottajamallilla on osoittanut, että monipuolinen tarjonta palveluntuottajista erilaisella osaamistaustalla mahdollistaa moninaisesti asiakastarpeisiin vastaamisen.

3.2.1 Tulosperusteisuuden lisääminen työllisyyspalveluiden hankinnoissa

Kuntien vastuulle siirtyneillä TE-palveluilla halutaan edistää työllisyyttä, osaavan työvoiman saatavuutta ja yritysten kasvua entistä vaikuttavammin. Siirron yhteydessä kunnille on luotu rahoitusmalli, joka ohjaa seuraamaan työllistymistä. Tämä vaikuttaa hankintoihin seuraavasti: Työllisyyden edistäminen kirjataan kiinteäksi tavoitteeksi sopimukseen, palveluntuottajien rooli kasvaa, palveluntuottajia halutaan hyödyntää laajasti ja hankintoihin lisätään joustavuutta, tuloslähtöisyyttä ja dynaamisuutta.

Tavoite: Tähdätään laajaan tulosperusteisten hankintojen kokonaisuuteen

Kuva 5: Tulosperusteisten hankintojen kokonaisuus (Jussi Pyykkönen, PTCServices Oy).

Vaikuttavuusperusteinen kumppanuusmalli

Kumppanuusmallissa hyödynnetään ulkoisen palveluntuottajan osaamista mahdollisimman nopeaan työllistymiseen, työssä pysymiseen, opiskelun aloitukseen tai muuhun sellaiseen ratkaisuun pääsemiseksi,

joka estää asiakkaan siirtymisen kunnan maksuosuudelle tai poistaa asiakkaan kunnan maksuosuudelta. Tätä kautta kerrytetään säästöä työllisyysalueelle pienempinä työttömyysetuuksien maksuosuuksina. Työllisyysalue ei maksa palveluntuottajalle suoritteista, vaan palkkio maksetaan syntyneistä tuloksista (=työmarkkinatuen kuntaosuuden säästöistä, työllistymisestä, koulutuksesta). Säästöjä työllisyysalueelle syntyy, mikäli palveluntarjoaja onnistuu tehostamaan työttömien työllistämistä alueella.

Työllisyyden kuntakokeilun aikana Jyväskylässä pilotoitiin vaikuttavuusperusteista kumppanuusmallia yhden palveluntuottajan kanssa. Osittain haastavan työmarkkinatilanteen takia vaikuttavuusperusteinen kumppanuusmalli ei kyseisenä ajanjaksona tuottanut toivottuja tuloksia. Palveluntuottajan ja kuntakokeilun oman toiminnan vaikuttavuus näyttäytyi hyvin samankaltaisena. Tarkoituksena on kuitenkin edelleen kehittää vaikuttavuusperusteisuutta hankinnoissa sekä mahdollisesti pilotoida kumppanuusmallia uudelleen.

3.2.2 Palvelujärjestelmän selkeyttä tukevat tehtävät

Tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut toteutuvat pääosin Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalueen sekä Keski-Suomen muiden työllisyysalueiden omana toimintana. Järjestämisessä tehdään kuitenkin yhteistyötä muiden työllisyysalueiden kanssa mm. toteuttamalla kansallisten työvoimaviranomaisten palvelut (mm. Työmarkkinatori). Työllisyysalueilla tulee olemaan omat työllisyysaluekohtaiset aluesivut Työmarkkinatorilla. Sen lisäksi jokaisella kunnalla on oma aluesivu Työmarkkinatorilla. Jokainen kunta tekee sisällöntuotantoa omille aluesivuilleen.

Keski-Suomen kolmen työllisyysalueen viestinnästä vastaavat kokoontuvat neljä kertaa vuodessa keskustelemaan alueellisesta yhteistyöstä Työmarkkinatorin ja asiakasohjauksen osalta viestinnän näkökulmasta.

Keski-Suomen järjestäjien yhteiseen yritys- ja työnantajapalvelutiimiin kuuluvat omat alueelliset vastuuhenkilöt esimerkiksi muutosturvan osalta. Tämä helpottaa yhteistyötä alueellisten asiantuntijoiden kanssa. Myös isot maakunnalliset tai valtakunnalliset rekrytoinnit voidaan koordinoida yhteisten työnantajapalveluiden kautta.

Jokaisella kunnalla on omat vahvat yrityspalvelut, joiden kautta hoidetaan paikalliset palvelut yrityksille, mm. neuvonta, yrityskäynnit ja -yhteistyö sekä infot ja tiedottaminen. Paikalliset yrityspalvelut tukevat maakunnallisen yhteistyön toteutumista.

Kansainvälisen työnvälityksen ja rekrytoinnin sekä kansainvälisen osaamisen houkutteluun liittyvät tehtävät siirtyivät kunnille vuoden 2025 alusta. Myös kansainvälisen rekrytoinnin palvelut siirtyivät siltä osin kuin niitä ei ole yliaalueellisina jätetty valtiolle. Kansainvälisen rekrytoinnin palveluissa lähtökohdaksi otetaan kansainvälisen rekrytoinnin viranomaisen Work in Finlandin palveluiden perustaso.

Euroopan työnvälitysverkosto EURES toimii erityisesti EU/ETA-alueen sisäisen työvoiman liikkuvuuden edistäjänä ja kuuluu kansainvälisen rekrytoinnin kokonaisuuteen. Työvoimaviranomainen varmistaa EURES-tukipalveluiden saatavuuden kaikille niiden apua hakeville työntekijöille ja työnantajille. EURES-työnvälitys, -tiedotus ja -neuvonta sekä osallistuminen kansainvälisiin rekrytointitapahtumiin järjestetään maakunnallisesti.

Keski-Suomen työllisyysalueiden omana toimintana hoidetaan maahanmuuttaneiden työnhakija-asiakkaiden kaikki palveluprosessit ja lakisääteiset tehtävät sekä työnantaja-asiakkaiden neuvonta. Lähiasiakaspalvelussa on käytössä myös omakielinen ohjaus ja tulkkipalvelut.

Alueellisen työssäkäynnin edistämisen, rakennetyöttömyyden seurannan ja alueellisen ennakkoinnin sekä tiedolla johtamisen toimissa on keskeisesti mukana myös Keski-Suomen ELY-keskus, maakuntaliitto sekä

elinkeinoelämän järjestöt. Nämä tehtävät nivotaan osaksi olemassa olevaa rakennetta kunnan strategian mukaisesti. Keskeisessä roolissa ovat myös kuntajohtajat ja työllisyyspäälliköt. Alueellisen työssäkäynnin edistäminen kirjataan jokaisen työvoimaviranomaisen toimintasuunnitelmaan. Keskeisiä huomioitavia teemoja ovat osaava työvoima ja sen saatavuus (esim. oppilaitosyhteistyö), rakennemuutostilanteet, työperäinen maahanmuutto ja ennakoitiedot.

3.2.3 Palveluiden yhdenmukaisuutta ja yhdenvertaisuutta tukevat tehtävät

Yhdenvertaisten TE-palveluiden lähtökohdat ovat lakisääteisten TE-palveluiden riittävä rahoitus, lain soveltamisen yhdenmukaisuus, nopeat hallintopäätösten käsittelyajat sekä kielellisten oikeuksien toteutuminen.

Yhdenvertaisuuden aktiiviseen edistämiseen kuuluu syrjimättömyyden ja sukupuolten tasa-arvon edistäminen sekä myönteinen erityiskohtelu haavoittuvassa tai heikossa työmarkkina-asemassa oleville asiakasryhmille. Myönteinen erityiskohtelu edellyttää laaja-alaisia yhteensovittavia toimia, joissa avaintoimija TE-palveluiden ohella on hyvinvointialueen järjestämisvastuulla olevat palvelut. Asiakkaan valmiudet työhön ja työllistymistä edistäviin palveluihin arvioidaan monialaisesti ja asiakas ohjataan sen viranomaisen palveluihin, joiden palveluihin asiakastarpeet ensisijaisesti liittyvät. Työvoimapalvelut kohdistetaan niihin heikommassa työmarkkina-asemassa oleviin asiakkaisiin, joilla on riittävät edellytykset vastaanottaa työtä tai työvoimapalveluita.

Työllistymisen monialaisen edistämisen yhteistoimintamallissa (TYM) työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja Kansaneläkelaitos yhdessä arvioivat työttömän monialaisen palvelutarpeen, suunnittelevat ja yhteensovittavat työttömien työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaiset palvelut kokonaisuuksiksi sekä vastaavat työllistymisprosessin etenemisestä ja seurannasta. Monialaisen tuen yhteistoimintamallissa yhteensovitettavia palveluja ovat edellä mainittujen toimijoiden järjestämisvastuulle kuuluvat työvoimapalvelut sekä sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalvelut. Palveluiden tarjoamisesta säädetään erikseen.

Keski-Suomessa työllisyysalueita on kolme ja alueiden kassa on päätetty, että jokaisella alueella on omat verkostonsa ja ovat organisoituneet omiksi TYM - johtoryhmikseen. Valtakunnallisten yhdyspintasuositusten myötä Keski-Suomessa toteutetaan yksi laajempi Maakunnallinen yhdyspintojen johtamisen työryhmä/strategisen tason verkosto, jossa otetaan huomioon myös pienten alueiden tarpeet ja hyvinvointialueen aluejakoperusteet. Tämä laaja alue jakaantuisi työllisyshoidon aluekohtaisiin tiimeihin, joissa operationaalinen toiminta toteutuisi.

TYM-verkostopäällikkö vastaa johtoryhmän asettamissa puitteissa monialaisen yhteispalvelun yhteisen toimipisteen toiminnan ja muualla kuin yhteisessä toimipisteessä tarjottavan monialaisen yhteispalvelun yhdenmukaisista käytännöistä, monialaisen yhteispalvelun tavoitteiden ja palvelujen järjestämiseen tarkoitettujen määrärahojen käyttösuunnitelman toteutumisen seurannasta, johtoryhmässä käsiteltävien asioiden valmistelusta, esittelystä ja raportoinnista johtoryhmälle monialaisen yhteispalvelun yhteistyökäytäntöjen ja asiakasprosessien kehittämisestä sekä muutoksissa tukemisesta.

Keski-Suomen työllisyysalueiden omana toimintana toteutetaan TYM-toiminta henkilöasiakkaan palvelun osalta. Tällä hetkellä Kelan puolelta on nimetty Jyväskylän työllisyyspalveluiden monialaisille asiakkaille kaksi työkykyneuvojaa. Kerran viikossa toinen työkykyneuvoja on tavattavissa työllisyyspalveluiden tiloissa. Muulloin nimetyt työkykyneuvojat ovat tavoitettavissa monikanavaisesti.

Keski-Suomen hyvinvointialueen ja Kelan kanssa on pyritty sopimaan asiakas- ja työntekijäystävällisiä toimintatapoja esim. aktivointi-, kotoutumis- ja monialaisten suunnitelmien laatimiseen. Kuntakoikeilun

aikana kehitetty ns. vastinparimalli omavalmentajien ja sosiaalityöntekijän / sosiaaliohjaajan välillä, on edelleen käytössä ja toimintamallia tullaan kehittämään edelleen.

Nuorten monialainen yhteistoimintamalli Ohjaamo-tyyppisenä yhtenäisenä toimintamallina Keski-Suomessa järjestetään jokaisen Keski-Suomen työvoimaviranomaisen omana toimintana. Keski-Suomessa ylläpidetään verkostomaista toimintatapaa ja tehdään yhteistyötä muiden viranomaisten, kuten Keski-Suomen hyvinvointialueen, Kelan sekä muiden nuorten parissa toimivien tahojen kanssa.

Työkyvyn tuen alueellinen koordinaatiotiimi toteutetaan Keski-Suomessa yhteisesti ja alueilla on yhteinen koordinaatioverkosto. Työkyvyn tuenttiimit (Nova, Kyllö, Palokka, Sampoharjua ja Huhtasuo) ovat käynnistyneet ja työllisyysalueelta on nimetty jokaiseen tiimiin edustus. Asiakasohjaus työkyvyntuen tiimiin tapahtuu työllisyysalueen omavalmentajan kautta.

Tällä hetkellä Jyväskylässä ja Muuramessa hyvinvointialueen kanssa tehtävä yhteistyö osatyökykyisten osalta käsittää työttömien terveystarkastukset ja työkykykoordinaattorit. Lähtökohtaisesti ensin asiakas käy työttömien terveystarkastuksessa, jonka jälkeen tulee mahdolliset lisätutkimukset tai kuntoutukset. Hyvinvointialueen työkykykoordinaattorit koordinoivat tarvittavat tutkimukset ja selvitykset. Työelämään tai koulutukseen suunnattaessa prosessivastuu on työllisyyspalveluiden omavalmentajilla. Lisäksi työolosuhteiden järjestelytuki tullaan hoitamaan osana omavalmentajien tehtäväkokonaisuutta.

Maahanmuuttajien monialainen yhteistoimintamalli Osaamiskeskus-toimintana toteutetaan Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalueen toimintana Jyväskylässä. Muille työllisyysalueille voidaan tarjota tarvittaessa alueellista koordinaatiota ja työllisyysalueille palveluja alueiden palvelutarpeen ja erillisen sopimuksen mukaan, kuten omakielinen ohjaus tai yhteiskuntaorientaatio. Jyväskylässä Osaamiskeskus on osa kansainvälisten osaajien International House Jyväskylä -palveluyksikköä. Osaamiskeskustoimintaan kuuluu vieraskielisten/maahanmuuttaneiden omavalmentajat/asiantuntijat, muut työntekijät kuten verkostokoordinaattori ja uraohjauksen palvelut ja suomen kielen valmentaja.

Maahanmuuttaneiden työnhakija-asiakkaiden henkilökohtaisen palvelu toteutetaan työvoimaviranomaisena ja lähtökohtaisesti Osaamiskeskus- palveluna: oleellisena osana Jyväskylän on maahan muuttaneiden ja vieraskielisten työnhakijoiden palveluun erikoistuneet omavalmentajat. Lakisääteisten työvoimapalveluiden lisäksi asiakaspalvelua ja kohtaantoa tukee laaja, toimialarajat ylittävä palvelumalli missä on mukana kotoutumisen palveluja, uraohjaus ja suomen kielen valmentaja, koulutusten ja palvelujen suunnittelu sekä yritys- ja työnantajayhteistyö. Työntekijät tekevät monialaista yhteistyötä koko palveluyksikön ja elinkeino- ja työllisyystoimialan tasolla, kunnan eri hallinnonalojen, Kelan, Keski-Suomen hyvinvointialueen kotoutumista edistävän sosiaalityön ja aikuissosiaalityön ja ELY-keskuksen kanssa. Myös oppilaitos-, yritys- ja järjestöyhteistyö ovat tärkeitä asiakkaiden osallisuuden ja työllisyyden edistämässä. Osaamiskeskustoiminnan tavoitteena on maahanmuuttajien koulutus- ja työllisyyspolkujen nopeuttaminen ja osaavan työvoiman saatavuusongelmien helpottaminen. Osana International House Jyväskylän ja Osaamiskeskuksen toimintoja kuuluu työvoimakoulutuksiin sisältyvien kotoutumiskoulutusten ja muiden nimenomaisesti maahanmuuttaneille tarkoitettujen koulutusten ja palvelujen (kuten yhteiskuntaorientaatiot) suunnitteluun liittyviä tehtäviä, hankintaprosessit osittain tai kokonaan ja koordinointi sekä asiakasohjaus palveluihin. Osaamiskeskustoimintaan liittyviä palveluja toteutetaan omana tuotantona kuten suomen kielen ryhmävalmennuksia, CV- ja työnhakuinfoja, suomalaisen työelämään liittyviä infoja, asiakkaiden osaamisen tunnistamiseen ja sanoittamiseen sekä verkostoitumista tukevia palveluja (esim. Juttuklubi, Career club).

Työttömyysturvan vaativat asiantuntijalausunnat ja valtakunnallinen työttömyysturvaneuvonta siirtyvät keskitetyksi tehtäväksi KEHA-keskukseen. Järjestävillä tahoilla on hyvä olla yhdyshenkilöt, joiden kautta tapahtuu yhteydenpito ja konsultointi työttömyysturvan asiantuntijalausuntojen vastuualueelle.

3.3 Henkilöasiakkaan palvelut ja asiakaskohderyhmät Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalueella

Henkilöasiakkaiden palveluiden tuottaminen. Henkilöasiakkaiden palvelukokonaisuuksissa tavoitellaan merkittävästi nopeampaa kohtaantoa nykyisiin palveluihin verrattuna. Kaikissa palvelukokonaisuuksissa tullaan integroimaan työnantajien ja työnhakijoiden palvelut tiiviisti toisiinsa. Lakisääteiset TE-palvelut integroidaan tiiviisti Jyväskylän kaupungin sekä Muuramen kunnan yleisiin työllisyys- ja elinvoimapalveluihin. Tämän toimintatavan nähdään tukevan palveluiden vaikuttavuutta niin, että palveluiden sisältö nivotaan välittömästi työelämän kontekstiin ja työllistymismahdollisuuksiin.

Palvelut, kumppanuudet ja ekosysteemit tullaan rakentamaan eri palvelukokonaisuuksien ympärille. Kaikissa palvelukokonaisuuksissa ovat tehokkaan kohtaannon ratkaisut läsnä. Työllistymisen tai rekrytoinnin pitkittyessä palveluvalikoima ei putoa pois vaan monipuolistuu. Asiakkaan palveluympäristö muuttuu ja monipuolistuu asiakkaan tarpeen sekä työllistymisen tai rekrytoinnin tavoiteltavan aikajänteen perusteella.

Henkilöasiakkaan palvelut tulevat jakautumaan seuraaviin kokonaisuuksiin (ks. kuva 2): Työn ja tekijän löytäminen, osaamisen kehittäminen, kotoutumisen edistäminen, työkyvyn tukeminen; tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut; yhteiset tukipalvelut ja lisäksi kansalliset työvoimapalvelut.

Omana viranomaistyönä tuotetaan näistä em. kokonaisuuksista laissa tarkoitetut palvelut ohjauksen, työvoimapolitiittisen harkinnan ja päätöksenteon osalta. Työnvälityspalvelut järjestetään pääasiassa omana viranomaistyönä, mutta työnvälitystä voidaan myös osittain hankkia ostopalveluna. Myös tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut järjestetään pääasiassa omana viranomaistyönä, mutta esimerkiksi ura- ja ammatinvalinnanohjauksen osalta ostopalveluja voidaan hyödyntää.

Pääosin ostopalveluina tai yhteistyöverkostoissa tuotetaan työvoimakoulutukset, valmennukset sekä asiantuntija-arvioinnit. Myös työ- ja koulutuskokeilujen osalta ostopalveluja voidaan tarvittaessa hyödyntää. Valmennuksissa nähdään tärkeänä, että osana työttömän työnhakijan lakisäateistä palveluprosessia kehitetään asiantuntijoiden valmennusosaamista työnhaku- ja täydentävien työnhakukeskustelun yhteyteen.

Alueellista ekosysteemiä hyödynnetään palveluhankinnoissa. Erityisesti ura- ja ammatinvalinnanohjauksen, uravalmennuksen ja koulutuskokeilujen osalta oppilaitosyhteistyö nähdään tässä merkittävänä.

Oppilaitoksilta voidaan hankkia myös esimerkiksi koulutusneuvontaa. Työttömyysetuudella tuettu omaehtoinen opiskelu toteutetaan jatkossakin yhteistyössä koulutuksenjärjestäjien kanssa. Myös alueellista työnvälitystä tehdään yhteistyössä Keski-Suomen muiden työvoimaviranomaisten kanssa.

Asiakaskohderyhmät. Jyväskylän ja Muuramen työllisyyspalveluissa asiakkaat voidaan jakaa kahteen kategoriaan:

- 1) **Julkisten työvoima- ja yrityspalveluiden asiakkaat:** Julkisen työnvälityksen työnhakijoina olevat sekä yrityksen perustamista suunnittelevat Jyväskylän ja Muuramen asukkaat sekä muiden työllisyysalueiden asiakkaat, jotka ovat valinneet *Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalueen* palveluidensa tarjoajaksi. Jyväskylän, Muuramen ja Keski-Suomen alueen työnantajat sekä muiden työllisyysalueiden työnantajat, joille välitetään työvoimaa Jyväskylästä tai Muuramesta, muualta Suomesta ja ulkomailta. Sopimuksella myös muille työvoimapalveluiden järjestäjille tuotettavien asiakaspalveluiden asiakkaat.
- 2) **Elinkeino-, osaamis- ja kotoutumispalveluihin liittyvät asiakkaat:** TE-palveluita tarjotaan asiakkaille laajasti elinkeino-, osaamis- ja kotoutumispalveluihin yhteensovitetuina palveluina. Tätä kautta TE-palveluista hyötyviä asiakkaita ovat myös: Työllisyysalueella asuvat työkäiset ei-työvoimaan kuuluvat Suomessa syntyneet sekä maahanmuuttaja-asiakkaat, työssä olevat työllisyysalueella

asuvat ja työskentelevät henkilöt sekä työllisyysalueen työmarkkinoille sijoittuvat tai sijoittumista harkitsevat henkilöt, kuten opiskelijaan päättävät nuoret, työperäiset maassa muuttajat sekä maahan muuttajat. Sijoittumista työllisyysalueelle harkitsevat ja suunnittelevat yritykset ja muut työnantajat.

Heikossa työmarkkina-asemassa olevien, kuten nuorten, maahanmuuttajien ja kotoutujien sekä pitkäaikaistyöttömien, työllistymisen edistäminen edellyttää laaja-alaisia yhteensovittavia toimia, joissa tehdään yhteistyötä erityisesti Keski-Suomen hyvinvointialueen, Kelan, palveluntuottajien, hankkeiden sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Heikossa työmarkkina-asemassa olevia asiakkaita palvelee sekä lakisääteisillä työvoimapalveluilla että muilla kumppaneiden ja kuntien tarjoamilla toimenpiteillä ja palveluilla. Asiakkaan valmiudet työhön ja työllistymistä edistäviin palveluihin arvioidaan monialaisesti ja asiakas ohjataan sen viranomaisen palveluihin, joiden palveluihin asiakastarpeet ensisijaisesti liittyvät. Työvoimapalvelut kohdistetaan niihin heikommassa työmarkkina-asemassa oleviin asiakkaisiin, joilla on riittävät edellytykset vastaanottaa työtä tai työvoimapalveluita.

Seuraavissa alaluvuissa kuvataan näiden haavoittuvien kohderyhmien huomioiminen Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalueen palvelutuotannossa. Työnantaja- ja yritysasiakkaiden huomioiminen palvelutuotannossa on kuvattu tarkemmin luvussa 3.5.

3.3.1 Maahanmuuttajien ja vieraskielisten palvelut

Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllisyyttä edistävien kansainvälisten osaajien palvelut muodostavat International House Jyväskylä - yksikön. Kaikista työllisyysalueen työnhakija-asiakkaista 17 % (3033 henkilöä) puhuu muuta kuin suomea äidinkielenään ja muu kuin Suomen kansalaisuus on noin 14 prosentilla (2374 henkilöä). International House Jyväskylän omavalmentajien asiakasmäärä on tarkasteluhetkenä 2384, joista 31 on Muuramessa asuvia. International House Jyväskylän työnhakijoiden asiakasmäärä nousi kuntakokeilun aikana noin 2400 asiakkaaseen vuonna 2024. Työllisyysalueen aloitettua asiakasmäärä ei laskenut, vaikka kuntakokeiluun verrattuna kuntien määrä väheni. Tämä johtuu Jyväskylään kohdistuvasta nettomaahanmuutosta (+1559 asukasta vuonna 2023). TE-toimistosta siirtyneitä vieraskielisiä asiakkaita oli alle 100. Suhteessa vähäinen määrä johtui kuntakokeilun asiakkuuskriteereistä: suurin osa asiakkaista oli TE-toimiston alkuhaastattelun jälkeen siirtynyt kuntakokeilun asiakkuuteen.

Yksikön toteuttamat työllisyyttä edistävät palvelut auttavat tunnistamaan työelämässä tarvittavaa osaamista ja asiakkaita löytämään työtä ja koulutusmahdollisuuksia. International House Jyväskylässä työskentelee 20 omavalmentajaa. He vastaavat työnhakija-asiakkaan palvelutarpeen kartoittamisesta eli alkuhaastatteluista ja toimintasuunnitelmien (kotoutumis- tai työllistymis- tai aktivointisuunnitelma) laatimisesta ja seurannasta. Omavalmentajat hoitavat työnvälitykseen, työnhakuvelvoitteiden asettamiseen ja työtarjouksiin liittyviä toimia, vastaavat asiakkaidensa työttömyysturvaan liittyvistä tehtävistä ja uusien asiakkaiden mahdollisesta ohjauksesta kielitaidon arviointiin ja kielikoulutukseen. Vaikka asiakkaiden aktivointiaste ja osallistuminen palveluihin ovat korkealla, se ei vähennä tarvetta aktiiviselle asiakastyölle. Asiakkaiden palvelussa on muihin asiakaskohderyhmiin verrattuna enemmän selvitys- ja taustatyötä liittyen mm. oleskelulupiin ja oikeudesta eri palveluihin. Osa asiakastapaamisista hoidetaan tulkkivälitteisesti, mikä vaatii omanlaistaan työskentelyotetta.

Neljä uraohjaajaa tarjoaa ajankohtaista työmarkkinatietoa ja ohjaa asiakkaita työnhaun prosesseissa Suomessa, toteuttamalla CV-, työnhaku- ja yrittäjyysinfoja. Näitä toteutetaan tyypillisimmin kertamuotoisina ryhmätyöskentelyinä, jotta asiakkaat hyötyvät myös vertaistuen kautta. Mahdollisuuksien mukaan näissä tilaisuuksissa voi olla mukana myös vierailuvia asiantuntijoita. Uraohjaajat voivat koota verkostotoimijoiden järjestämiin tapahtumiin pienryhmiä tarjoten kielitukea suomeksi, englanniksi tai venäjäksi. Uraohjaajat

tarjoavat myös yksilöohjausta, auttaen näin asiakkaita tunnistamaan ja sanoittamaan omaa osaamistaan. Yksi uraohjaajista keskittyy erityisesti kansainvälisten opiskelijoiden uraohjaukseen yhteistyössä Jyväskylän ammattikorkeakoulun ja yliopiston kanssa.

Kielen oppiminen on keskeistä työllistymisen edistämässä ja kotoutumisessa. International House Jyväskylän suomen kielen valmentaja ylläpitää ajantasaista tietoa erilaisista kielikoulutusmahdollisuuksista ja järjestää viikoittaisia suomen kielen puheryhmiä, joita eri asiakasryhmät voivat hyödyntää. Ryhmäpalveluna toteutetaan noin kerran kuukaudessa suomen kielen keskusteluryhmä Juttuklubi. Vierailut ovat kohdistuneet mm. yrityksiin, kaupungin eri yksiköihin, oppilaitoksiin ja 3. sektorin palveluihin. Näissä tapaamisissa keskiössä on tutustuminen uuteen kohteeseen, suomalaisen työkuulttuuriin, henkilöihin ja verkostoituminen sekä konkreettinen tapa osoittaa hyviä väestösuhteita.

Rekrytointitapahtumat järjestetään yhteistyössä yritys- ja työnantajapalvelujen ja alkupalvelujen kanssa. Uraohjaajat tukevat työnantajayhteistyötä yksittäisten työnhaku- tai rekrytointitilanteiden kautta. Työnantajien palvelutarpeet liittyvät usein kysymyksiin osaavan työvoiman saatavuudesta, rekrytointeihin, työlupaneuvontaan ja potentiaalisen työnhakijan suomen kielen oppimisen ja opiskelun tukemiseen perehdytysvaiheessa. International House Jyväskylä on tehnyt tiivistä yhteistyötä yritysasiiantuntijan kanssa, joka työskentelee Kohtaus ”Kestävää ja kehittyvää osaamista kansainvälisen monimuotoisuuden keinoin” -hankkeessa, missä kohderyhmänä on pk-yritykset ja yritysten neuvontaa tekevät asiantuntijat ja tavoitteena vaikuttaa yritysten vastaanottavuuteen.

International House Jyväskylän uraohjaajat ja suomen kielen valmentaja tarjoavat jatkossakin työllisyysalueen työnantajille lyhytkestosta perehdyttämisen tukea työsuhteen alkuvaiheessa selkosuomeksi, englanniksi ja venäjäksi. Suomen kielen valmentaja vastaa ns. jalkautuvasta suomen kielen valmennuksesta (kesto 20 tuntia), minkä sisällöt ja tarkempi kesto sovitaan aina tapauskohtaisesti työnantajan kanssa. Valmennusta voidaan tarjota kasvokkain tai etävalmennuksena, sitä voidaan toteuttaa myös ryhmissä.

Monikielinen yhteiskuntaorientaatio on uusi kotoutumista edistävä palvelu, jota kunnan tai työvoimaviranomaisen on tarjottava uusille kotoutuja-asiakkaille. Työvoimaviranomainen vastaa monikielisen yhteiskuntaorientaation järjestämisestä niille kotoutuja-asiakkaille, jotka ovat ilmoittautuneet työnhakijaksi ja joilla on voimassa oleva kotoutumissuunnitelma tai monialainen kotoutumissuunnitelma. Monikielinen yhteiskuntaorientaatio on äskettäin maahan tulleelle maahanmuuttajalle tarkoitettu kotoutumispalvelu, jonka tavoitteena on perehdyttää henkilö omalla äidinkielellään (tai muulla hänen hyvin osaamallaan kielellä) suomalaisen yhteiskunnan toimintaan. Monikielinen yhteiskuntaorientaation kesto on vähintään 70 tuntia, ja se sisältää keskustelua ja vahvistaa maahanmuuttajien ymmärrystä suomalaisesta yhteiskunnasta sekä heidän omista oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan.

Yhteiskuntaorientaatioiden toteutus on vielä suunnitteluvaiheessa, koska kyseessä on lainsäädännöllisesti täysin uusi palvelu. Tällä hetkellä tavoitteena on, että työllisyysalueella monikielisten yhteiskuntaorientaatioiden toteutus voidaan hoitaa suurelta osin omana tuotantona International House Jyväskylä-yksikön eri ammattiryhmien/työntekijöiden toteuttamana. Tämän mahdollistaa yksikön työntekijöiden monikulttuurinen tausta ja laaja kielitaito. Haasteeksi voi nousta henkilöstöresurssin riittävyys, mikäli työntekijöiden perustehtävien asiakasmäärät kasvavat. Palvelun kysyntää ei voida ennakoida täysin esimerkiksi millaisilla kielitaustoilla yksittäisiä kotoutuja-asiakkaita ilmoittautuu työnhakijaksi.

Yhteiskuntaorientaation sisältöihin kuuluu työllisyyden, yrittäjyyden ja työmarkkinatietouden kokonaisuudet. Tavoitteena on tarjota ainakin näitä sisältöjä jatkossa ryhmäpalveluna tai sähköisen oppimisolustan kautta myös kansainvälisille opiskelijoille ja työperäisille maahanmuuttajille, eli laajemmalle asiakasryhmälle kuin mitä kotoutumislainsäädäntö edellyttää. Tällä tavoitteena on lisätä alueen pitovoimaa.

Kotoutumislainsäädännön ja TE-uudistuksen myötä kuntien vastuu kotoutumisesta vahvistui. Molemmissa uudistuksissa tapahtui rahoituksellisesti uudistuksia ja muutoksia. International House Jyväskylä yksikkönä vastaa Jyväskylän kotoutumishjelman mukaisista alkuvaiheen palveluista: kotoutumishjaajat (5) vastaavat kuntapaikalle saapuneiden pakolaisten alkuvaiheen palveluista. Tämän lisäksi yksikkö tarjoaa monikielistä ohjausta ja neuvontaa (7 ohjaajaa, 8 eri kieltä). Tällä matalan kynnyksen palvelulla edistetään Jyväskylässä jo asuvien ja myös Jyväskylään muuttoon suunnittelevien maahanmuuttajien kotoutumista.

Tavoitteena koko International House Jyväskylä yksikön toiminnalle on asiakkaan kohtaaminen, kotoutumiseen liittyvien asiakasprosessien sujuvuus, työllisyyden edistäminen, yksilöllisesti tunnistetut palvelutarpeet ja näihin palvelutarpeisiin soveltuvien ja vaikuttavien palvelujen toteuttaminen.

3.3.2 Nuorten palvelut

Nuorisotyöttömyys on keskeinen tunnistettu haaste Jyväskylän sekä Muuramen alueilla. Tätä varten, jo olemassa olevan yhteistyörakenteen lisäksi, halutaan vahvistaa toimintaa keskeisten nuorten parissa toimivien organisaatioiden kanssa.

Ohjaamotyypistä toimintaa jatketaan, jotta lain kirjaus nuorten työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteispalvelusta todentuu (381/2023, 16 §). Laki työllistymisen monialaisesta edistämisestä tulee voimaan 1.1.2025. Lain 16 §:ssä määritellään Nuorten työllistymistä edistävästä monialaisen tuen yhteispalvelun puitteet seuraavasti: *”Työvoimaviranomainen järjestää toimintaedellytykset nuorten työllistymistä edistävälle monialaisen tuen yhteispalvelulle. Nuorten työllistymistä edistävällä monialaisen tuen yhteispalvelulla tarkoitetaan viranomaisten ja muiden toimijoiden alle 30-vuotiaille nuorille tarjoamaa monialaista neuvontaa, ohjausta ja palveluita, joiden tarkoituksena on edistää nuorten opiskelumahdollisuuksia, työllistymistä, toimintavalmiuksia ja hyvinvointia.*

Toimintaedellytyksiä järjestäessään työvoimaviranomainen laatii arvion alueensa nuorten monialaisen tuen yhteispalvelun tarpeesta. Työvoimaviranomainen neuvottelee koulutuspalvelujen järjestäjien, hyvinvointialueiden ja muiden alueensa nuorten yhteispalvelun järjestämisen kannalta keskeisten toimijoiden kanssa palvelupisteiden järjestämiseksi. Palvelun tulee olla nuorten helposti saavutettavissa.

Työvoimaviranomaisen on varmistettava, että sen toimialueen yhteispalvelulla on sovittuna palveluiden ja toiminnan yhteensovittamisesta vastaava henkilö. Yhteispalvelun osapuolet sopivat yhteispalvelun organisoinnista ja kustannusten jaosta.”

Jyväskylässä Ohjaamo-toiminta on organisoitu osaksi Nuorten talo -kokonaisuutta ja sijaitsee Nuorisopalveluiden alaisuudessa. Jyväskylän Ohjaamon palveluita voivat käyttää myös muuramelaiset nuoret. Nuorten talossa toimii Ohjaamon lisäksi Nuorisovastaanotto ja Etsivä Nuorisotyö. Myös työllisyyspalvelut osallistuu Nuorten talon toimintaan. Nuorten talon eri toimijat ovat edustettuina Ohjaamon toiminnassa. Ohjaamo tarjoaa sekä ajanvarauksetonta päivystyspalvelua että mahdollisuutta varata aikaa ennakoon Ohjaamossa työskenteleville henkilöille: opinto-ohjaajat, sosiaaliohjaaja, nuorisohjaajat, työllisyyspalveluiden omavalmentaja, sairaanhoitaja (päihde- ja mielenterveys-) ja koordinaattori. Ohjaamossa nuoria auttaa myös asumisneuvoja sekä talousneuvoja noin kerran kuukaudessa.

Työllisyysalueella halutaan panostaa jatkossa entistä enemmän nuorille suunnattuihin nivelvaiheen palveluihin. Yhtenä keskeisenä palveluna halutaan kehittää Ohjaamo-toimintaa edelleen niin, että palvelu tavoittaa myös Muuramessa asuvat nuoret. Tavoitteina nähdään ainakin työllisyysalueen palvelutarjonnan ja työnvälitysosaamisen roolin vahvistaminen Ohjaamon palveluissa, resurssiviisauden kehittäminen päivystyksellisten palveluiden tarjoamisessa (ei päällekkäistä päivystystä) sekä lakivelvoitteen huomioimisen

Ohjaamo-toiminnassa. Lakivelvoitteen huomioiminen tarkoittaa, että Ohjaamo nimenomaan edistää nuorten opiskelu- ja työllistymismahdollisuuksia, toimintavalmiuksia ja hyvinvointia; työvoimaviranomainen järjestää toimintaedellytykset, laatii arvion alueensa nuorten Ohjaamo-toiminnan tarpeesta ja varmistaa yhteispalvelun toimintaedellytykset sekä kokoaa yhteen koulutuspalveluiden järjestäjät, hyvinvointialueen ja muiden tarvittavien tahojen edustajat. Näiden lisäksi uuden lain myötä monialaisen palvelun tarpeessa olevien työnhakija-asiakkaiden osalta asiointi siellä, missä työvoimaviranomaisen palvelut on järjestetty, on velvoittavaa.

Lisäksi valmistumisvaiheessa oleville nuorille kohdennetaan ennakoiden tarvittavia nivelvaiheen palveluita työllisyysalueen ja oppilaitosten yhteistyönä. Tärkeänä nähdään, että oppilaitoksissa on riittävä osaaminen nuorten työnhaun tukemiseen hyvissä ajoin ennen valmistumisen ajankohtaa. Tässä esimerkiksi opinto-ohjaajayhteistyö voisi olla toimivaa. Mahdollisesta yhteisestä jaetusta opinto-ohjaaja resurssista keskustellaan paikallisen oppilaitoksen kanssa.

3.3.3 Pitkäaikaistyöttömien palvelut

Pitkäaikaistyöttömiin työnhakijoihin vaikutti vuonna 2023 hyvinvointialueen käynnistyminen ja sitä kautta pitkäaikaistyöttömien palvelujen osittainen pirstaloituminen eri vastuutahoille. Kuntouttava työtoiminta siirtyi kokonaisuudessaan hyvinvointialueen järjestämisvastuulle. Kuntouttava työtoiminta lisää pitkään työttömänä olleen henkilön valmiuksia siirtyä työelämään / opiskelemaan sekä vahvistaa ja tukee elämänhallintaa.

Pitkäaikaistyöttömille suunnatuista palveluista työllistymisen monialaisen edistämisen yhteispalvelu eli TYM ja kuntouttava työtoiminta ovat keskeisiä tälle kohderyhmälle suunnattuja palveluja. Työllistymisen monialaisen edistämisen yhteispalvelu eli TYM on hyvinvointialueen, työvoimaviranomaisen ja Kelan lakisääteinen palvelu, jota tarjotaan asiakkaille, joiden tilanne olisi syytä arvioida laajemmin. TYM-palvelussa eri tahot arvioivat yhdessä pitkäaikaistyöttömän palvelutarpeen sekä suunnittelevat ja toteuttavat asiakkaan kanssa palvelutarpeen mukaisia työvoima-, sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluja. Monialaista palvelua tarvitsevien asiakkaiden osalta esimerkiksi lakisääteisen aktivointisuunnitelman laatimiseen osallistuu asiakas, kunta sekä hyvinvointialueen edustaja.

Tärkeää on myös kyseisen kohderyhmän ympärillä tehtävä järjestöyhteistyö, erilaiset hankkeet ja palveluntuottajayhteistyö. Ostopalveluiden ja hankintojen kautta voidaan kehittää yhteistyössä asiakkaiden ja palveluntuottajien kanssa toimivia ja uusia palveluita pitkäaikaistyöttömät huomioiden.

Työttömien terveystarkastukset toteutetaan pääosin asiakkaan omalla terveysasemalla, mutta Jyväskylän Muurame TYM-asiakkaille on hyvinvointialueella nimetty terveydenhoitaja. Työvoimaviranomainen voi ohjata TYM-asiakkaan suoraan työttömän terveystarkastukseen TYPPI-asiakastietojärjestelmän kautta. Terveystarkastaja kirjaa työvoimaviranomaiselle nähtäväksi työllistymiseen vaikuttavat seikat ja jatkotutkimustarpeet TYPPI-asiakastietojärjestelmään.

Keski-Suomen hyvinvointialueen ja Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalueen kesken tullaan laatimaan suunnitelma ja sopimus heikommassa asemassa olevien asiakkaiden palvelupolkujen osalta. Tällä varmistetaan palveluiden saatavuutta ja palvelupolkujen eheyttä.

3.4 Työnantaja- ja yrityspalveluiden järjestäminen

Jyväskylän kaupungin sekä Muuramen kunnan työnantaja- ja yrityspalveluissa on tavoitteena luoda yrityksen elinkaaren mukainen palveluprosessi, jossa toimijat ovat osa työnantaja- ja yrityspalveluille rakentuvaa palveluekosysteemiä ja yritystäpalvelullaan yhdenluukunperiaatteella.

3.4.1 Alkavan yrityksen palvelut

Oleellinen osa alkavan yrityksen palveluita on henkilöasiakkaille tarjottava yrityksen perustamisneuvonta ja siihen liittyvät tukirahoitukset, erityisesti starttiraha. Tavoitteena on parantaa alkavien yrittäjien ja yritysten elinkelpoisuutta ja toimintakykyä. Perustamisneuvontapalvelut koostuvat henkilökohtaisesta ohjauksesta, ryhmämuotoisista infotilaisuuksista (joko verkkototeutuksina tai live-toteutuksina) ja valmennus- ja koulutuspalveluista. Näiden palveluiden kohderyhmänä ovat yrittäjyydestä kiinnostuneet, alkavat yrittäjät, erityisryhmänä vieraskieliset ja maahanmuuttajataustaiset henkilöt. Henkilökohtaista neuvontaa räätälöidään asiakkaan tarpeen mukaan.

Alkavalle yrittäjälle on myös tarkoituksenmukaista järjestää valmennus- ja koulutuspalveluita ostopalveluina. Yrittäjävalmennukset tulee suunnata ensisijaisesti sellaisille kohderyhmille, jotka tarvitsevat pidempää suunnittelu-aikaa liiketoimintasuunnitelman laatimiseksi. Tällaisia kohderyhmiä ovat esim. maahanmuuttajataustaiset alkavat yrittäjät tai henkilöt, joilla on puutteelliset tiedot yrittäjyydestä ylipäätään. Toimintamallina on käytännössä nykyinen hankintamalli kilpailuttamalla alan toimijat useamman vuoden sopimuksella.

Perustamisneuvontaan kuuluu merkittävänä työkaluna starttiraha, jolla edistetään uutta yritystoimintaa ja työllistymistä. Se on tukimuoto, joka turvaa yrittäjän toimeentulon siltä ajalta, jonka yritystoiminnan käynnistys ja sen vakiinnuttaminen arviolta kestää. Tuen tarve harkitaan aina tapauskohtaisesti. Starttirahan yhteydessä tarjotaan mahdollisuus perustamisneuvontaan tai yrittäjyyskoulutuksiin. Koska starttirahaa voi hakea myös opiskelija opintojen loppuvaiheessa sekä työssä oleva henkilö, hakuprosessissa ja starttirahan viestinnässä huomioidaan myös nämä kohderyhmät. Sekä perustamisneuvontaa tarjoavat että starttirahahakemuksia käsittelevät henkilöt toimivat samoissa toimitiloissa yhteistyön ja yhtäläisten kriteerien huomioimiseksi. Perustamisneuvonta toteutetaan Jyväskylän keskustassa hyvien liikenneyhteyksien päässä sekä puhelin- ja sähköisten palvelujen kautta.

Jyväskylän ja Muuramen alueella perustetaan vuosittain noin 700 uutta yritystä. Tavoitteena on saada vähintään 50 % yrityksen perustamista suunnittelevista henkilöistä hyödyntämään perustamisneuvontapalvelua ja siirtymään mahdollisuuksien mukaan suorittamaan koulutuskuntayhtymä Gradian tarjoamaa yrittäjyyden ammattitutkintoa. Tutkinnon laajuus on 150 osaamispistettä. Yrittäjyyden monialaisten opintojen tavoitteena on antaa välineitä yrittäjänä toimimiseen ja yrityksen kehittämiseen. Valmennukseen liittyy lähiopiskelupäivien lisäksi etäopiskelua, joka tukee omaa yrittäjyyttä ja oman yrityksen kehittämistä. Sisällöt on suunniteltu niin, että niitä pystytään joustavasti muokkaamaan vastaamaan osallistujien osaamistarpeita.

Kasvuyrittäjyys- ja hautomopalveluita korkeakouluopiskelijoille, korkeakoulujen henkilökunnalle ja kansainväliseen kasvuun tähtääville startup-yrityksille tuottaa Jyväskylän Yritystehdas Oy. In house-yhtiön omistavat Jyväskylän kaupunki, Jyväskylän yliopisto ja Jyväskylän ammattikorkeakoulu. Yrityshautomoon otetaan vuosittain 12 yritystä, hautomajakson pituus on 24 kuukautta.

Kumppaniverkostossa keskeisiä toimijoita ovat mm. Keski-Suomen yrittäjien yrityskummit, Nuori Yrittäjyys ry sekä Gradian NY-yritykset ja osuuskunnat.

3.4.2 Kasvuyritysten palvelut

Kiihdytyspalvelut. Kiihdytyspalveluissa keskitytään kasvuyritysten liiketoiminnan kehittämiseen yhdessä keskeisten kumppanien kanssa. Jyväskylän kärkitoimialat ovat soveltava digitaalisuus, liikunta, terveyden edistäminen ja hyvinvointi sekä uudistuva teollisuus. Näiden ympärille rakennetaan innovaatioekosysteemejä, joiden yksi keskeinen osa-alue on kasvuyritysten liiketoiminnan kehittäminen ja pääomasijoitusten lisääntyminen. Vuosittain järjestetään sekä rahoituspaneelita yhdessä Jyväskylän

Yritystehdas Oy:n kanssa että kiihdyttämöohjelmia kuten International Venture Academy. Keskeisiä kumppaneita ovat Business Finland, kotimaiset ja kansainväliset pääomasijoittajat ja yritysverkostot kuten Crazy Town Oy, Jyväskylän Yritystehdas Oy ja Kasvu Open Oy. Jyväskylän kaupunki on yksi Kasvu Open Oy:n omistajista. Kasvu Open tarjoaa maksuttomia sparrausohjelmia kasvuhaluille yrittäjille ja yritysille.

Rekrytointipalvelut. Rekrytointipalvelut tunnistavat yritysten rekrytointitarpeita ja tarjoavat erilaisia työllistämisen palvelupaketteja. Työnantajakäynnellä selvitetään rekrytointitarpeen lisäksi muita yrityksen tarpeita kuten rahoitus- ja toimitilarpeet tai työolosuhteiden järjestelytuen tarve. Näin pystytään tarjoamaan kokonaisvaltaisempaa palvelua. Yrityskäyntien kohderyhmänä ovat lähtökohtaisesti työnantajayritykset sekä kasvuun kykenevät, eri (julkisista) yrityspalveluista hyötyvät yritykset. Tavoitteena on tehdä työllistämisestä houkuttelevaa ja helppoa. Yritykselle esitellään kaikki käytettävissä olevat työllistämisen tukimuodot (kuntalaisä, palkkatuki, rekrytointipalvelu), oppisopimuskoulutus ja muu räätälöity koulutus, valmennus yrityksissä sekä tuki yrityksille työllistämisen eri vaiheissa. Yritysten palvelupaketit luodaan kysyntävetoisesti vastaamaan työnantajakentän tarpeita, esimerkiksi toimialoittain. Näin mahdollistuu alueen yritysten rekrytointitarpeisiin vastaaminen aikaisempaa laajemmin ja osuvammin.

Kun yrityksellä on tarvetta uudelle työntekijälle, hän ottaa yhteyttä Jyväskylän yrityskoordinaattoreihin tai Muuramen yritysasiantuntijaan. Yrityksen edustaja kuvailee selkeästi työntehtävän edellytyksiä ja vaatimuksia. Yrityskoordinaattorit/-asiantuntija vastaavat sopivien ehdokkaiden löytymisestä ja koko prosessista. Yrityskoordinaattorit, -asiantuntija ja rekrytoivat omavalmentajat kartoittavat sopivat hakijat ja koostavat ehdokaslistan. Yrityksen rekrytoinnista vastaava henkilö käy ehdokkaat läpi ja sopii haastattelut. Haastattelujen jälkeen yrityskoordinaattori käy rekrytointiprosessin läpi, tekee tarvittavat kirjaukset järjestelmään ja sulkee haun.

Työnantajat voivat lähestyä rekrytointipalveluita monikanavaisesti. Rekrytointipalveluissa annetaan ohjausta mm. palkkatuen hakemisesta, työpaikkailmoituksen avaamisesta, ja tarjotaan muita työnantajille suunnattuja palveluita kuten esimerkiksi ehdokasasettelua. Puhelinpalvelussa vastaanotetaan työpaikkailmoituksia ja avataan niitä Työmarkkinatorille. Tiimin tehtävänä on myös tarkistaa yritysten itsensä verkossa avaamia ilmoituksia esimerkiksi virheiden ja syrjivien ilmoitusten osalta. Jos virheellisiä ilmoituksia löytyy, ottavat he yhteyttä työnantajaan ja tekevät tarvittavat korjaukset.

Työnantajien tekijätarpeisiin vastataan myös tekemällä avoimista työpaikoista työtarjouksia henkilöasiakkaille. Tätä työtä tekevät kaikki omavalmentajat. Uuden asiakaspalvelumallin myötä käyttöön ovat tulleet ei-velvoittavat työtarjoukset, jotka ovat toimineet hyvänä matalan kynnyksen tapana tiedottaa työnhakija-asiakkaille avoimena olevista työtehtävistä. Jyväskylässä ja Muuramessa on panostettu työtarjousten jatkuvaan tekemiseen osana työnvälitystehtävää sekä työnantajien tekijätarpeisiin vastaamista. Työllisyyspalveluista toimitetaan yritykselle avointa työpaikkaa vastaan ehdokasasettelulistaus, jonka avulla yritys voi kontaktoida ja kartoittaa tekijät sekä osaamiset.

Rekrytointitilaisuudet. Konseptoiduilla rekrytointitilaisuuksilla tehdään työnantajia tutuiksi, madalletaan kynnystä työntekijöiden ja työnantajien kohtaamisille ja täten tuetaan yritysten rekrytointeja. Tapahtumakonsepteja on useita, teemoitettuna yksittäisille yrityksille, yritysryhmille ja eri toimialoille. Tapahtumien vuosikello huomioi yritysten kausittaisia rekrytointitarpeita suhdannevaihtelut huomioiden.

Tapahtumajärjestämiseen osallistuu yrityskoordinaattoreita, alkupalvelun omavalmentajia sekä viestinnän asiantuntijoita. Rekrytointitilaisuuksien vaikuttavuutta seurataan säännöllisesti.

Rekrytointikoulutukset. Yrityskäynneillä, kyselyillä ja tietokannoista yrityskoordinaattorit kartoittavat työnantajan tarvetta rekrytointikoulutuksille. Rekrytointikoulutuksia järjestetään yhdessä ELY-keskuksen ja palveluntuottajien kanssa. Osassa koulutuksista tarvitaan aikaisempaa osaamista, mutta rekrytointikoulutus sopii myös alanvaihtajille. Monissa koulutuksissa opiskelijat koulutetaan uudelle alalle perusteista lähtien, eikä aikaisempaa osaamista vaadita. Jyväskylässä ja Muuramessa sijoittumispalvelut tarjoavat rekrytointikoulutuksia erityisesti alueelle sijoittuville uusille yrityksille.

Kansainvälinen rekrytointi. Kansainvälisillä rekrytointipalveluilla tuotetaan työnvälityspalveluita (International House Jyväskylä) sekä Suomessa jo oleville asiakkaille, kuten kansainvälisille opiskelijoille, että yrityksille, jotka tarvitsevat kansainvälisiä rekrytointeja. EURES-palvelu toteutetaan pohjautuen TE-toimiston EURES-asiantuntijoiden palvelumalliin. EURES-asiantuntijat neuvovat Keski-Suomalaisia yrityksiä työntekijän hakemiseen liittyen, avaavat työpaikkailmoituksen ja esikarsivat hakijat työnantajille. He antavat työnhakija-asiakkaille neuvontaa EURES-työnhausta. EURES kattaa EU-maiden lisäksi Islannin, Norjan, Sveitsin ja Liechtensteinin. Palvelut tuotetaan työllisyysalueen palveluna.

3.4.3 Kehittämispalvelut

Liiketoiminnan ja toimintaympäristön kehittämisen palvelut. Yrityksille tarjotaan liiketoiminnan kehittämisen palveluita, joihin kuuluvat valmennus- ja koulutuspalveluja, sekä ohjausta yhteistyöverkostoihin ja rahoituspalveluihin, kuten ELY-keskuksen ja Business Finlandin palveluihin sekä yritysneuvontaa. Yritysneuvojat auttavat yrityksiä myös kaupungin ja kunnan muissa palveluissa kuten rakennus- ja ympäristölupiin liittyvissä asioissa sekä yritystontti- ja toimitilarpeissa. Keskeisinä kumppaneina toimivat kaupunkirakennepalvelut ja elinkeinopoliittinen kiinteistökehitysyritys Jykia Oy.

Sijoittumispalvelut. Sijoittumispalvelut tarjoaa muualta tuleville, liiketoiminnan kasvua hakeville yrityksille apua käytännön operatiiviseen käynnistämiseen ja toimipaikan perustamiseen alueelle. Sijoittumispalvelut toimii aktiivisesti tukena ja apuna mm. sijoittumisen ideoinnissa ja suunnittelussa, toimitilojen ja yritystonttien kartoittamisessa sekä rekrytoinnin tuessa yhteistyössä rekrytointipalveluiden ja muiden kumppaneiden, kuten ELY-keskuksen kanssa.

4 TOIMIPISTEIDEN MÄÄRÄ JA SIIJOITTUMINEN

Järjestämällä työvoimapalvelut vahvoina kuntakohtaisina lähipalveluina Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalue sekä pohjoinen että eteläinen työllisyysalue tavoittelevat pidempään työttömänä olleiden ja muiden heikommassa työmarkkina-asemassa olevien palveluiden saatavuuden ja saavutettavuuden parantamista. Lähipalveluperiaatteen toteutuminen on ollut yksi keskeisistä tavoitteista Keski-Suomen kolmen järjestäjän kesken.

4.1 Jyväskylän ja Muuramen lähipalvelut

TE-palvelut 2024 -uudistuksen tavoite kuntien vahvoista lähipalveluista toteutuu pääosin Jyväskylässä. Lähipalvelut määritellään Jyväskylässä yhden ison ja vahvan palvelupisteen malliksi, jossa hyvät kulkuyhteydet ovat olennaisessa roolissa. Tämä Jyväskylän lähipalvelurakenne eroaa pohjoisen ja eteläisen Keski-Suomen työllisyysalueista erityisesti yhden ison lähipalvelupisteen ja vahvojen sähköisten palvelujen

osalta. Muuramessa palveluiden saatavuus tullaan huomioimaan niin, että muuramelaisille asiakkaille on olemassa palvelupiste Muuramen kunnan virastotalolla, jossa asiointi tapahtuu. Jyväskylässä sijaitsevassa palvelupisteessä voivat tarvittaessa asioida paikan päällä myös muuramelaiset asiakkaat.

Palveluiden saavutettavuus tullaan huomioimaan siten, että jyväskyläläisille asiakkaille on olemassa kaksi palvelupistettä Jyväskylän keskustassa, jossa asiointi tapahtuu. Jyväskylän palvelupisteen live- ja puhelinpäivystys palvelee kaikkia asiakkaita arkisin. Palvelupisteessä on aulapalvelu, jossa voi asioida, sekä päivystävä omavalmentaja, jonka kanssa asiakas voi keskustella tilanteestaan. Lisäksi asuinalueilla on tarpeen ja mahdollisuuksien mukaan pop up -palvelupisteitä. Jyväskylän palvelupisteen sijainnissa on huomioitu julkisen liikenteen toimivuus niin, että palvelupisteeseen on helppo saapua julkista liikennettä hyödyntäen. Palvelupisteen aukioloaikoja voidaan tarvittaessa kehittää asiakaslähtöisemmiksi ja joustavammiksi. Tässä nähdään tärkeänä esimerkiksi nuorille suunnattu asiointimahdollisuus ilta-aikaan.

Työllisyysalueella halutaan painottaa sähköisten palveluiden roolia ja tarjota asiakkaille sitouttavaa ja kannustavaa ohjausta verkkovälitteisesti. Palveluiden saavutettavuutta edistetään panostamalla etäasioinnin palveluihin ja omaehtoisesti käytettävien sähköisten asiointipalveluiden käyttöön sekä jalkautuviin yrityspalveluihin. Keskeisessä asemassa ovat myös kumppaneiden (esim. koulutuksenjärjestäjät) tuottamat palvelut ja palveluverkot. Sähköistä asiointia kehitetään ja tavoitteena on luoda työllistymistä edistävä ja asiakasta ohjaava digitaalinen oppimisympäristö, jossa on jatkuva aktiivinen asiakkaan tilanteen seuranta.

Henkilökohtaisina palveluina edistetään puhelin- ja videoneuvottelumahdollisuuksia omatoimisten verkkopalveluiden rinnalla. Kaikessa viestinnässä huomioidaan saavutettavuuden kriteerit. Puhelin- ja videoneuvotteluajat ovat varattavissa omavalmentajilta. Asiakas voi siis olla yhteydessä puhelimitse, tekstiviestein tai sähköpostitse omavalmentajaan joustavasti arkisin.

Asiakkuuden alkuvaiheessa panostetaan intensiiviseen tukeen niin, että asiakas ohjeistetaan itsenäiseen, sähköiseen asiointiin Työmarkkinatorille sekä työllisyysalueen muihin sähköisiin kanaviin. Uuden asiakkaan infokirjeessä kerrataan ensimmäisellä tapaamiskerralla käytyjä asioita sekä ohjeistetaan Oma asioinnin ja Työmarkkinatorin käyttöön. Lisäksi infokirjeen avulla asiakas saa käyttöönsä työnhaun pikaoppaan ja tietoa CV-pajasta, ajankohtaisista tapahtumista ja erilaisista valmennuksista työnhakijoille. Infokirjeessä on jäsenneltynä myös työllisyyspalveluiden yhteystiedot ja asiointikanavat.

4.2 Muu asiointi ja palveluiden saavutettavuus

Jyväskylän ja Muuramen **yritys- ja työnantaja-asiakkaille** järjestetään lähipalvelupiste nykyiseen Jyväskylän kaupungin elinkeinopalveluiden sijaintiin tai keskitetysti yrityksen perustamis- ja starttirahaneuvonnan yhteyteen. Lisäksi järjestetään sähköinen asiointi ja palvelu puhelimitse.

Sähköinen asiointi ja verkkopalvelut ovat keskeinen osa palveluiden saavutettavuutta. Henkilöasiakkaat voivat asioida lähipalvelupisteen lisäksi myös omatoimisesti Työmarkkinatorilla, työllisyysalueen sähköisiä kanavia ja muita sähköisiä palveluita kuten digitaalista oppimisympäristöä hyödyntäen.

Tapahtumat, infot ja erilaiset tilaisuudet ovat keskeinen tapa tuoda näkyväksi työllisyyspalveluiden palvelutarjontaa niin henkilö- kuin työnantaja-asiakkaille. Tapahtumia ja infoja tullaan järjestämään niin työllisyyspalveluiden lähipalvelupisteessä kuin yhteistyökumppaneiden tiloissa. Keskeistä on se, että tapahtumassa olisi läsnä mahdollisimman moni tapahtuman pääkohderyhmän kanssa työskentelevä taho. Esimerkiksi nuorille suunnatuissa tapahtumissa on oleellista ottaa mukaan myös nuorten järjestöt, Keski-Suomen hyvinvointialue, Kela jne. Tapahtumat mahdollistavat eri toimijoiden kohtauttamisen ja eri rajapintojen tuomisen lähemmäksi sekä työnhakijaa että työnantajaa.

Palveluntuottajien palvelut pyritään tuomaan mahdollisimman lähelle asiakasta. Jyväskylän lähipalvelupisteeseen, palvelutorille, järjestetään palveluntuottajille mahdollisuuksia jalkautua ja markkinoida palvelujaan. Lisäksi palveluntuottajien sähköisiä verkkopalveluja voidaan hyödyntää etäpalveluiden toteuttamisessa. Myös erilaisten tapahtumien kautta pyritään tuomaan palveluntuottajien palveluita näkyvämmiksi asiakkaille.

Viestintää palveluista, palveluiden saavutettavuudesta ja erilaisista asiointitavoista toteutetaan asiakkaille säännöllisesti niin verkkosivuilla, sosiaalisessa mediassa, asiakkaiden uutiskirjeessä, esitteissä kuin kasvokkaisissa tapaamisissa. Asiakkailta voidaan myös kerätä toiveita ja ideoita palveluiden saavutettavuuteen liittyen.

Yhdenvertaisuuden lähtökohdat sekä niiden aktiivinen edistäminen otetaan huomioon palveluita tarjottaessa, niitä kehitettäessä sekä niistä tiedotettaessa. Toimenpiteitä ovat mm. viestintäsuunnitelma, kielelliset oikeudet kuten ruotsin kieltä osaavat asiantuntijat sekä palveluiden saavutettavuus ja sähköisten palveluiden saavutettavuus.

Saavutettavuutta on se, että otamme huomioon ihmisten erilaisuuden ja moninaisuuden, kun teemme sisältöä verkkosivuille ja asiakirjoihin. Tavoite on, että kaikki voivat sujuvasti käyttää verkkopalveluja. Riippumatta henkilön toimintarajoitteista tai ominaisuuksista, kuten esimerkiksi iästä, näkö- tai kuulokyvystä tai vammoista, verkkopalvelujen tulee olla yhdenvertaisesti kaikkien saatavilla niin teknisesti kuin sisällöllisestikin. Saavutettavuus merkitsee myös selkokielistä toteutusta kaikissa viestinnän muodoissa, jotta sisällöt ovat helpot ymmärtää ja tätä kautta yhdenvertaiset kaikille kuntalaisille.

Jyväskylä ylläpitää myös jatkuvia palautteenannon kanavia, palautteiden systemaattista käsittelyä ja näiden perusteella toteutettavia yhdenvertaisuutta parantavia toimenpiteitä. Erityisryhmiä varten voidaan organisoida myös erilaisia asiakasraateja. Kaupunki seuraa ja vertailee myös palveluidensa toteutumista muihin verrokkialueisiin ja hakee aktiivisesti hyviä käytäntöjä käyttöönsä.

5 YHTEISTYÖTAHOT JA -MUODOT

Työvoimapalveluiden järjestäminen ja toteuttaminen vaatii yhteistyötä useiden eri toimijoiden, kuten vastuuviranomaisten, asiakkaiden, keskeisten sidostoimijoiden, yhteistyökumppaneiden ja -verkostojen sekä ekosysteemitomijoiden kanssa. Työvoimapalveluilla on merkittäviä rajapintoja esimerkiksi koulutuksen, kotoutumisen edistämisen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden kanssa.

5.1 Valtakunnallinen ja yliaalueellinen yhteistyö

Työvoimapalveluiden vastuuviranomaisia ovat vastuukunta Jyväskylän ja sopijakunta Muuramen ohella **Työ- ja elinkeinoministeriö**, jolla on vastuu työvoimapalveluiden järjestämisen ohjauksesta valtakunnan tasolla, sekä **KEHA-keskus**, joka hoitaa työvoimapalveluiden kansallisen tason palvelu- ja yleishallintotehtäviä sekä tarjoaa työvoimaviranomaisille eräitä keskitettyjä tukipalveluita. Lisäksi Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalue hyödyntää KEHA-keskuksen tuottamaa tietoa työvoima- ja kotoutumispalvelujen järjestämisessä.

Keskeistä ennakkointitietoa ja raportointia tarjoaa myös muut valtakunnalliset tahot. **TE-palveluiden valtakunnallinen asiakaspalvelukeskus** tuottaa keskitetysti työvoimapalveluiden kansallisen tason tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita. **Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus (JOTPA)** tuottaa, analysoi

ja jakaa tutkittua tietoa työelämän koulutustarpeista ja mahdollisuuksista sekä rahoittaa niitä. Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalue voi hyödyntää JOTPA:n ennakointitietoa päätöksenteon tukena.

ELY-keskuksilla on työllisyysneuvontaan ja kotoutumisen edistämiseen liittyviä alueellisia tehtäviä esim. yhteistyön koordinoitavuuksia sekä äkillisiin rakennemuutoksiin liittyviä koordinoitavuuksia. ELY-keskuksen kanssa järjestetään säännöllisiä yhteistyö- ja seurantakeskusteluja.

Muut työvoimaviranomaiset: Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalue on mukana työssäkäynnin ja työvoiman yliajallisen liikkuvuuden edistämistä ja palvelujärjestelmän selkeyden varmistamisesta koko Keski-Suomen osalta. Muiden työvoimaviranomaisten kanssa rakennetaan maakunnallisia yhteistyömuotoja, kuten rakennemuutostilanteissa oleelliset nopean toiminnan joukot, Keski-Suomen järjestäjien yhteinen yritys- ja työnantajapalvelutiimi, työkyvyn tuen alueellinen koordinaatiotiimi sekä työllistymistä edistävä monialainen yhteistoimintamalli.

Yhteistyötä **kunnan muiden toimialojen** kanssa kehitetään edelleen ja jatketaan jo olemassa olevien hyvien toimintatapojen ylläpitämistä.

Keski-Suomen hyvinvointialueella (HYVAKS) on keskeinen rooli monialaista palvelua tarvitsevien asiakkaiden palveluohjauksessa sekä hyvinvointialueen järjestämisvastuuseen kuuluvien työllistymistä tukevien palveluiden tarjoamisessa. **Kela** on oleellinen sidostoimijana kuntoutuspalveluiden järjestämisessä. Kela on myös osapuoli työllistymistä edistävässä monialaisessa yhteispalvelussa.

5.2 Alueellinen yhteistyö

Jyväskylän alueella toimivat koulutuksenjärjestäjät ovat tärkeitä yhteistyötahoja Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalueelle. Työvoimapalveluiden asiakkaita ohjataan työvoimakoulutuksiin sekä omaehtoiseen opiskeluun ja valmennuspalveluihin eri koulutuksenjärjestäjille sekä vapaan sivistystyön oppilaitoksiin. Koulutuksenjärjestäjien kanssa tehdään tiivistä ja kiinteää yhteistyötä mm. yritysten työvoimatarpeiden ennakoinnissa, työvoimakoulutusten koordinoinnissa sekä palveluntuottajayhteistyön (sopimusohjauksen) kautta. Koulutuksenjärjestäjät voivat tarjota myös erilaisia kehittämisspalveluita, kuten hankkeita sekä muita TKI-palveluita. Lisäksi koulutuksenjärjestäjien kanssa toteutetaan erilaisia koulutus- ja rekrytointitapahtumia.

Keskeisiä yhteistyötahoja ovat Jyväskylän yliopisto, Jyväskylän ammattikorkeakoulu, Humanistinen ammattikorkeakoulu, Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradia, Jyväskylän kristillisen opisto, Jyväskylän palvelualueen oppilaitos sekä Ammattiopisto Spesia. Lisäksi vapaan sivistystyön koulutusta Jyväskylässä järjestävät Jyväskylän kansalaisopisto, Jyväskylän kansalaisopisto, Jyväskylän kesäyliopisto, Jyväskylän kristillinen opisto sekä Alkio-opisto. Oppilaitosyhteistyön rakentamisessa hyödynnetään omistajaohjausta oppilaitoksissa. Osaavan työvoiman saatavuuden parantamiseksi kehitetään jatkossakin uudenlaisia koulutuskokonaisuuksia, jotka vastaavat työmarkkinoiden kysyntään. Koulutuskokonaisuudet rakennetaan yhdessä Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalueen sekä oppilaitosten kanssa. Koulutuskokonaisuuksien tulee vastata täsmällisesti työllistyvien henkilöiden osaamisvajaisiin ja samalla työnantajien osaajatarpeisiin.

Oppilaitosten kanssa yhteistyössä hyödynnetään ennakoivan työtavan mallia, jolla pystytään tunnistamaan riskiryhmiä ja ennaltaehkäisemään esimerkiksi opintojen keskeytymistä ja sitä kautta syrjäytymistä. Haavoittuvassa asemassa oleville kohderyhmille, kuten nuorille, palvelujen kehittäminen toteutetaan yhteistyössä oppilaitosten kanssa. Valmistumisvaiheessa oleville nuorille kohdennetaan palveluja suoraan oppilaitoksissa. Nuorille rakennetaan tutkintojen suorittamisen mahdollisuuksia työpaikoilla, oikeissa työympäristöissä sekä hyödyntämällä oppisopimuksen ja opinnollistamisen mahdollisuuksia.

EduJyväskylä on Jyväskylän ammattikorkeakoulun, Jyväskylän yliopiston ja Jyväskylän koulutuskuntayhtymä Gradian oppimisen, tutkimuksen ja kehittämisen osaamiskeskittymä. Oppilaitokset muodostavat kansallisesti ja kansainvälisesti vaikuttavia tutkimus-, kehittämis- ja yhteistyöverkostoja. EduJyväskylän tavoitteena on muun muassa kehittää toisen asteen oppilaitosten ja korkeakoulujen välistä yhteistyötä sekä tarjota opiskelijoille monipuoliset mahdollisuudet joustaviin opintopolkuihin ja ristiinopiskeluun. Jyväskylän työllisyyspalveluille EduJyväskylä on keskeinen yhteistyötaho osaamisen kehittämisen ja jatkuvan oppimisen mahdollisuuksien tarjoamiseksi työnhakija-asiakkaille.

Henkilöstöpalvelualan yritykset ovat olennainen taho työnvälityksessä ja palveluntuottajina. Henkilöstöpalvelualan yritysten kanssa tehdään yhteistyötä niin yritysten osajatarpeisiin vastaamalla ehdokashakumenettelyn kautta kuin palveluntuottajayhteistyönä. Henkilöstöpalvelualan yritysten työllistämismahdollisuudet nähdään enenevässä määrin oleellisena osana työvälytystehtävää. Alueella toimii lukuisia henkilöstöpalvelualan yrityksiä, joiden kanssa yhteistyötä on rakennettu jo pitkään. Henkilöstöpalvelualan yritysten kanssa toimiminen on ketterää, koska monilla yrityksillä on useita toimialoja ja henkilöstön työllistämistä voidaan katsoa laajemmin kuin yhden työpaikan tai työtehtävän kautta.

Yksityisten palveluntuottajien kanssa yhteistyötä tehdään sekä koulutusten että valmennusten palveluntuottamisen osalta. Palveluntuottajien kanssa järjestetään aktiivista vuoropuhelua ja yhteistä palveluiden kehittämistä. Monipuolinen palveluntuottajaverkosto on työllisyysalueelle tärkeä resurssi laadukkaiden ja vaikuttavien palvelujen takaamiseksi työnhakija- ja työnantaja-asiakkaille.

Elinkeinoelämän ja työmarkkinoiden toimijoiden kanssa tehdään monipuolisesti ja laajasti yhteistyötä. Yrityskoordinaattoritöistä käydään aktiivisesti Resiina-ryhmässä, jossa toimijat ovat paikallisia mikro- sekä pk-yrittäjiä sekä yrityksen edustajia.

Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalueen yrityspalveluiden tehtävänä on tukea ja vauhdittaa työllisyysalueella sijaitsevien ja sinne sijoittuvien yritysten kasvua sekä vastata osajapulaan ja kohtaantohaasteeseen.

- Palveluihin kuuluu perinteinen **yritysneuvonta**, jossa aihealueita ovat mm. yritysten myynnin ja markkinoinnin kehittäminen, rahoitusneuvonta, liikeidean sparraus sekä omistajanvaihdosneuvonta.
- **Yritysten perustamispalveluissa** asiakas saa henkilökohtaisen neuvontapalvelun, liikeidean ja yrittäjävalmiuksien arvioinnin, kannattavan toiminnan edellytysten ja toiminta-alueen kilpailutilanteen arvioinnin sekä yritystoiminnan käynnistämisen neuvontaa ja ohjausta.
- **Startup-esihautomossa ja hautomossa** valmennetaan ja sparrataan kansainväliseen kasvuun tähtääviä startup-yrityksiä.
- Tärkeänä osana yrityspalveluita ovat **sijoittumispalvelut**, jotka kartoittavat systemaattisesti kasvukykyisiä yrityksiä Jyväskylän ulkopuolelta ja tukevat yritysten sijoittumista kaupunkiin. Sijoittumispalveluiden ydinpalveluita ovat verkostoituminen, toimitilojen ja tonttien kartoitus sekä avainhenkilörekrytoinneissa avustaminen.

Yritys- ja työnantajapalveluissa mahdollistetaan entistä monipuolisempi tuki yritysten kasvuille. Yrityskäyntien yhteydessä voidaan kartoittaa rekrytointitarpeiden lisäksi myös muita kehittämiskohteita ja hyödyntää asiakaspalvelussa kaupungin muita yrityksille suunnattuja palveluita. Työnantaja-asiakkaille tarjotaan tietoa, neuvontaa ja ratkaisuja erilaisiin rekrytointitilanteisiin liittyen: esimerkkeinä työkokeilun, palkkatuen, oppisopimuksen tai rekrykoulutuksen hyödyntäminen osana uuden työntekijän palkkaamista.

Työllisyysalueella toimii aktiivinen **Keski-Suomen kauppakamari**, joka edistää alueen ja yritysten menestystä ja kasvua. Verkosto koostuu eri alojen eri kokoisista yrityksistä ja julkisyhteisöistä. He tarjoavat monipuolisia palveluita menestyksekkääseen liiketoimintaan ja toimivat Keski-Suomen yritysten äänitorvena

yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa. Myös **Keski-Suomen yrittäjien, Jyväskylän yrittäjien ja Muuramen yrittäjien** kanssa tehdään yhteistyötä elinvoiman, kohtaannon ja osaamisen kehittämisen edistämiseksi.

Keski-Suomen Yritysidea tarjoaa yritystoiminnan käynnistämistä suunnitteleville tietoa, neuvontaa ja sparrausta liiketoiminnan aloittamiseen. Palveluihin kuuluvat muun muassa tuki ja ohjaus liikeidean kehittämisessä, valmennus liiketoimintasuunnitelmien ja laskelmien työstämiseen sekä yritystoiminnan käynnistämisen neuvonta ja ohjaus.

Jyväskylässä toimii myös **Jyväskylän Yritystehdas**, jossa valmennetaan menestyviä kasvuyrityksiä. Yritystehdas on hautomo, jossa parhaista alkuvaiheen liikeideoista kasvatetaan menestyviä yrityksiä yhteistyössä oppilaitosten kanssa.

Järjestöjen, säätiöiden ja yhdistysten kanssa tehdään yhteistyötä mm. työkokeilujen, palkkatukityöllistämisen, opinnollistamisen sekä kuntouttavan työtoiminnan suhteen. Keskeinen yhteistyötaho on Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki ry, joka toimii keskisuomalaisen kansalaistoiminnan mahdollistamiseksi. KYT kokoaa verkostoja, viestii ja vaikuttaa aktiivisesti kansalais- ja järjestötoiminnan kysymyksissä ja hallinnoi hankkeita. KYT tarjoaa tukea, ohjausta ja neuvontaa yhteisöille sekä avoimia kohtaamispaikkoja kansalaisille.

5.3 Yhteistyö kansainvälisessä rekrytoinnissa

Työvoiman kansainvälisen houkuttelun, kansainvälisen työnvälityksen ja kotoutumisen osalta Jyväskylässä tehdään yhteistyötä Business Finlandin **Work in Finland** -toiminnon sekä KEHA-keskuksen kanssa. Business Jyväskylä on koonnut työnantajille yhdessä yhteistyökumppaneidensa kanssa palvelukanavia, hyödyllistä tietoa ja vinkkejä kansainväliseen rekrytointiin liittyen ja tekee yhteistyötä Jobs in Finland- sekä EURES-verkoston kanssa. Lisäksi Business Jyväskylän kautta on mahdollista saada tietoa ohjelmista, hankkeista ja rahoituksesta kansainvälisen osaajan rekrytointiin.

Alueelliset Talent Boost -toimijat kehittävät, suunnittelevat ja tarjoavat kansainväliseen osaamiseen liittyviä palveluita. Paikallisella tasolla Talent Boostin tavoitteita edistetään **Talent Hub** -toiminnalla. Jyväskylässä päävastuu Talent Hub -toiminnasta on Jyväskylän yliopistolla ja tavoitteena on muodostaa yhtenäinen toimintamalli Jyväskylän yliopiston kansainvälisten osaajien palveluista sekä yhdistää siihen kaupungin ja alueen keskeisten kumppanien ja sidosryhmien palveluita.

Lisäksi maahanmuuttaneiden palveluihin keskittyvä **International House Jyväskylä** tarjoaa Jyväskylän seudun mikro- ja pk-yrityksille ilmaista tukea maahanmuuttaneiden työllistämiseksi ja työyhteisöjen kulttuurienvälisen viestinnän kysymyksissä.

Jyväskyläläiset kansalaisjärjestöt tukevat kansainvälisten osaajien kiinnittymistä alueelle. Monikulttuurikeskus Gloria ry järjestää erilaista toimintaa ja ryhmiä maahanmuuttaneille sekä tukee suomalaisen arkeen integroitumisessa. Paremmiin yhdessä ry tekee kotoutumista ja yhteiskunnan vastaanottavuutta edistävää työtä Jyväskylän seudulla sekä niihin liittyvää vaikuttamistyötä myös Keski-Suomessa ja valtakunnallisesti.

6 TYÖPERÄISEN MAAHANMUUTON, TYÖVOIMAN JA TYÖPAIKKOJEN KOHTAANNON SEKÄ TYÖVOIMAN LIKKUVUUDEN EDISTÄMINEN

Valtakunnallisesti väestönkasvu perustuu yhä vahvemmin maahanmuuttoon. Tämä sama trendi koskee myös Jyväskylän ja Muuramen työllisyysaluetta. Koronapandemian rajoitteiden purkaututtua maahanmuuttajien määrä on kasvanut ja tulee kasvamaan etenkin Jyväskylässä. Muuramen väestönkasvu perustuu tällä hetkellä vahvimmin kuntaan muuttoon, mutta tulevaisuudessa vahvana väestönkasvun tekijänä nähdään myös maahanmuutto. Taloudellisesta notkahduksesta huolimatta useat alat kärsivät työvoimapulasta ja siksi jo nyt maassa olevien maahan muuttaneiden työllistymiseen on tarpeen panostaa entistä voimakkaammin. Globaalissa toimintaympäristössä voi tapahtua odottamattomia muutoksia, jotka näkyvät nopeasti maahanmuuttajapalveluissa. Palveluverkoston on reagoitava nopeasti uusiin ja kasvaviin palvelutarpeisiin.

Voidaan sanoa, että Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalueella lakisääteisten työvoimapalveluiden lisäksi kohtaantoa tukee laaja, toimialarajat ylittävä palveluekosysteemi, johon kuuluu julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoita esimerkiksi elinkeinotoiminnan, koulutuksen, maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen, sosiaali- ja terveydenhuollon, asumisen ja ympäristön sekä vapaa-ajan ja osallisuuden alueilta.

Työperäinen maahanmuutto ja kansainvälisten osaajien houkuttelu on vahvasti osa kuntien elinvoimatehtävää. Kansainvälisen rekrytoinnin edistäminen edellyttää lisäksi valtion kansainvälisten rekrytoinnin palveluiden (esimerkiksi Work in Finland –toiminnon) ja työllisyysalueiden palveluiden yhteistyötä sopimuksellisesti tai ainakin mahdollisissa yksittäisissä rekrytointikampanjoissa.

Työperäisen maahanmuuton, työvoiman ja työpaikkojen kohtaannon sekä työvoiman liikkuvuuden edistämisessä nähdään tärkeänä ja tämän osalta tavoitellaan vahvaa alueellista yhteistyötä Keski-Suomen työllisyysalueiden sekä paikallisten toimijoiden kanssa. Tarvittaessa muodostetaan yhteisiä toimintamalleja ja yhteensovitetään palveluita, jotta alueiden vetovoima ja pitovoima kasvaisivat.

Työperäisen maahanmuuton, työvoiman ja työpaikkojen kohtaannon sekä työvoiman liikkuvuuden edistäminen on läpileikkaava tavoite henkilö- ja työnantaja-asiakkaan palveluprosessin eri vaiheissa, niin strategisissa kuin käytännön toimenpiteissä sekä kaikkien asiakaskohderyhmien kanssa.

Työperäistä maahanmuuttoa tuetaan aluvussa 3.4.1, Maahanmuuttajien ja vieraskielisten palvelut, kuvattujen toimenpiteiden avulla. Tavoitteena palveluille on kotoutumisprosessien tehostaminen, yksilöllisemmin tunnistetut palvelutarpeet ja näihin palvelutarpeisiin soveltuvien ja vaikuttavien palvelujen toteuttaminen. Keskeistä palveluiden vaikuttavuudelle on työnantajayhteistyön vahvistaminen.

Työvoiman ja työpaikkojen kohtaantoa sekä työvoiman liikkuvuutta edistetään vaikuttavien työnantaja- ja yrityspalveluiden avulla (ks. luku 3.5). Jyväskylän kaupungin työnantaja- ja yrityspalveluissa on tavoitteena luoda yrityksen elinkaaren mukainen palveluprosessi, jossa toimijat ovat osa työnantaja- ja yrityspalveluille rakentuvaa palveluekosysteemiä ja yritystä palvelemaan yhden luukun periaatteella. Työnantaja- ja henkilöasiakkaat kohtautetaan tehokkaasti palveluprosessissa. Maakunnallinen yritys- ja työnantajapalvelutiimi koordinoi joustavaa työvoiman alueellista ja ylläalueellista liikkuvuutta.

Esimerkkinä työperäisen maahanmuuton, työvoiman ja työpaikkojen kohtaannon sekä työvoiman liikkuvuuden edistämisen käytännön tason toimista:

- **Tiedottaminen:** Työllisyyspalvelut tiedottavat työnhakijoille ja työnantajille eri alueiden tarjolla olevista työmahdollisuuksista. Tämä sisältää tietoa mm. avoimista työpaikoista, palkkatasoista, asumiskustannuksista ja muista alueeseen liittyvistä tekijöistä. Yrityksiä houkutellaan alueelle ja sijoittumista tuetaan Jyväskylän kaupungin työnantaja- ja yrityspalveluiden toimesta.

- **Työnhakuvalmennus:** Työnhakuvalmennus auttaa työnhakijoita parantamaan työnhakutaitojaan, kuten ansioluetteloiden ja hakemusten laatimista sekä haastattelutaitoja. Näin he voivat paremmin kilpailla työpaikoista eri alueilla.
- **Verkostoituminen:** Työllisyyspalvelut järjestävät erilaisia tapahtumia ja tilaisuuksia, joissa työnhakijat ja työnantajat voivat kohdata. Tämä edistää verkostoitumista eri alueiden välillä ja helpottaa työnhakua eri paikkakunnilta.
- **Koulutusmahdollisuudet:** Tarjoamalla koulutusmahdollisuuksia ja ammatillista täydennyskoulutusta työllisyyspalvelut auttavat työnhakijoita hankkimaan uusia taitoja ja pätevyyskykyä, jotka voivat parantaa heidän työllistymismahdollisuuksiaan eri alueilla.
- **Tukipalvelut:** Työllisyyspalvelut tarjoavat erilaisia tukipalveluita, kuten neuvontaa asumiseen, liikkumiseen ja muihin käytännön järjestelyihin liittyen, mikä voi helpottaa työpaikan vaihtoa eri paikkakunnille.
- **Kumppanuudet muiden toimijoiden kanssa:** Yhteistyö muiden alueellisten ja kansallisten toimijoiden kanssa, kuten muiden kuntien työllisyyspalveluiden, ELY-keskuksen ja oppilaitosten, palveluntuottajien ja järjestöjen kanssa voi edistää tietojen ja resurssien jakamista työvoiman liikkuvuuden edistämiseksi. Jyväskylässä tehdään yhteistyötä Business Finlandin **Work in Finland** -toiminnon kanssa. Business Jyväskylä on koonnut työnantajille yhdessä yhteistyökumppaneidensa kanssa palvelukanavia, hyödyllistä tietoa ja vinkkejä kansainväliseen rekrytointiin liittyen sekä tekee yhteistyötä Jobs in Finland- ja EURES-verkoston kanssa. Lisäksi Business Jyväskylän kautta on mahdollista saada tietoa ohjelmista, hankkeista ja rahoituksesta kansainvälisen osaajan rekrytointiin.

KEHA-keskuksen tehtäviin kuuluu jatkossa myös kansainvälisen rekrytoinnin edistäminen. KEHA-keskus tarjoaa valtakunnallisesti palveluja, joilla edistetään työperäistä maahanmuuttoa ja työvoiman kansainvälistä liikkuvuutta. KEHA-keskuksen kansainvälisen rekrytoinnin tehtävät tulevat olemaan osa Work in Finland -toimintaa, jota KEHA-keskus hoitaa yhdessä Business Finland Oy:n kanssa.

Alueelliset Talent Boost -toimijat kehittävät, suunnittelevat ja tarjoavat kansainväliseen osaamiseen liittyviä palveluita. Paikallisella tasolla Talent Boostin tavoitteita edistetään **Talent Hub** -toiminnalla. Jyväskylässä päävastuu Talent Hub -toiminnasta on Jyväskylän yliopistolla ja tavoitteena on muodostaa yhtenäinen toimintamalli Jyväskylän yliopiston kansainvälisten osaajien palveluista sekä yhdistää siihen kaupungin ja alueen keskeisten kumppanien ja sidosryhmien palveluita. Jyväskylän kaupungin osalta Talent Hub-toimintaan on osallistuttu kaupungin eri toimialoilta, myös elinkeino- ja työllisyyspalvelujen toiminnoista. Talent Hub -ekosysteemiä on kehitetty ja kehitetään koko ajan, ja se onkin yrityskehitysympäristön ja International Jyväskylän osalta oleellinen toimintaverkosto.

Jyväskylän kaupungin ja Muuramen kunnan työnantaja- ja yrityspalveluissa kansainvälisen rekrytoinnin osalta työnantajille kerrotaan niistä kansainvälisen rekrytoinnin palveluista, mitä on julkisella puolella tarjolla esim. EURES-palvelut. Työnantajille on tärkeää kertoa jo maassa asuvista kansainvälisistä osaajista ja siitä, miten voimme tukea yritystä kansainvälisen osaajan palkkaamisessa. Palveluista ja maahanmuuttajataustaisista työttömistä työnhakijoita kertominen työnantajille on osa yrityskoordinaattorin työtehtävää yhteistyössä International House Jyväskylän kanssa.

Maakunnallisesti teemme yhteistyötä Keski-Suomen järjestäjien yhteisen yritys- ja työnantajapalvelutiimin kesken niin, että tuemme paikallisista työnantaja- ja yrityspalveluista käsin eri maakunnan kuntien työntekijätarpeisiin vastaamista, esim. osallistumalla työnhakijatyöryhmään, tarjoamalla mahdollisuuksia rekrytointitilaisuuksien järjestämiselle eri alueilla ja osallistumalla yhteiseen suunnitteluun sekä kehittämiseen kohtaannon edistämiseksi.

Maahanmuuttaneiden osaamiskeskuksen palvelut työnantajille

Kuva 7: Osaamiskeskuksen palvelut työnantajille.

Maahanmuuttaneiden palveluihin keskittyvä **International House Jyväskylä** toteuttaa palveluita paitsi henkilöasiakkaille kuten kansainvälisille osaajille, maahanmuuttaneille työnhakijoille ja kaikille vieraskielisille asukkaille, myös Jyväskylän seudun työnantajille. International House Jyväskylä tarjoaa Jyväskylän seudun mikro- ja pk-yrityksille maksutonta tukea maahanmuuttaneiden työllistämässä ja työyhteisöjen kulttuurienvälisen viestinnän kysymyksissä. Työnantajille tarjotaan apua maahanmuuttajataustaisen työntekijän löytämiseen ja palkkaamiseen, autetaan vieraskielisen työntekijän perehdyttämisessä, tarjotaan suomen kielen valmennusta sekä tuetaan työyhteisöä kulttuurienvälisessä vuorovaikutuksessa (ks. kuva 7).

Kansainvälisille osaajille ja vieraskielisille työnhakijoille International House Jyväskylän Osaamiskeskus tarjoaa apua työhaussa, opintoihin hakeutumisessa tai yrittäjäksi ryhtymisessä. Osaamiskeskus toteuttaa itse erilaisia lyhytkursseja, suomen kielen ryhmiä, infopäiviä ja ohjausta suomalaiseen työnhakuun ja työelämään integroitumisessa. International House Jyväskylän Info Center on monikielinen palvelupiste, josta voi saada ohjausta ja neuvontaa arjen asioihin 13 eri kielellä apua arjen asioissa ja Suomeen asettumisen käytännön järjestelyissä.

Henkilöasiakkaille tarjottavissa EURES-palveluissa tarjotaan ohjausta työnhakijan suunnatessa ulkomaille. Verkosto auttaa työnhakijaa etsimään sopivimman työpaikan verkoston ja asiantuntijoiden avulla. EURES-verkosto tukee myös rekrytoitavien henkilöiden osaamisen kehittämistä.

Jyväskyläläiset **kansalaisjärjestöt** tukevat kansainvälisten osaajien kiinnittymistä alueelle. Monikulttuurikeskus Gloria ry järjestää erilaista toimintaa ja ryhmiä maahanmuuttaneille sekä tukee suomalaiseen arkeen integroitumisessa. Paremmiin yhdessä ry tekee kotoutumista ja yhteiskunnan vastaanottavuutta edistävää työtä Jyväskylän seudulla sekä niihin liittyvää vaikuttamistyötä myös Keski-Suomessa ja valtakunnallisesti.

Myös **yksityisten palveluntuottajien** kanssa tehdään yhteistyötä työperäisen maahanmuuton, työvoiman ja työpaikkojen kohtaannon sekä työvoiman liikkuvuuden edistämiseksi. Tässä voidaan hyödyntää esimerkiksi erilaisia ostopalveluna hankittavia valmennus- ja koulutusratkaisuja. Keski-Suomen alueella toimivien kansainväliseen rekrytointiin erikoistuvien yritysten kanssa tehdään yhteistyötä ja toimintaa kehitetään kohtaannon parantamiseksi koko maakunnan osalta, tuoden työnantajille tietoutta palveluista.

6.1 Varautuminen rakennemuutostilanteisiin

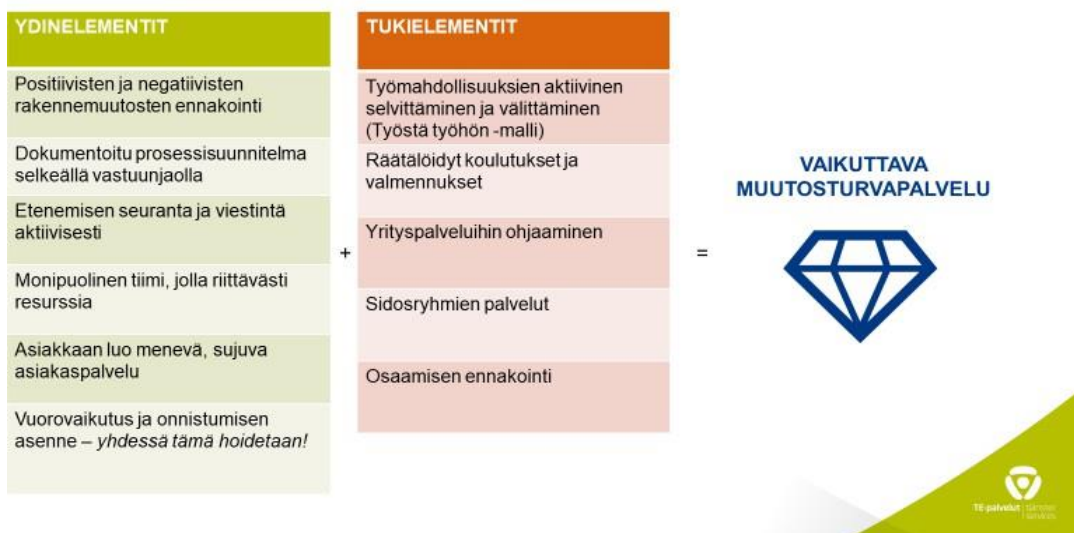
Keski-Suomen TE-toimistossa on luotu hyvät käytänteet rakennemuutostilanteiden varalle. Näitä jo olemassa olevia hyviä käytänteitä tullaan hyödyntämään jatkossakin ja tämän lisäksi muodostamaan maakunnallisia yhteistyöryhmiä. Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalue vastaa Keski-Suomessa siitä, että rakennemuutostilanteissa pystytään toimimaan nopeasti, tehokkaasti ja kaikki oleelliset yhteistyötahot osallistaen. Tässä luvussa kuvataan maakunnalliset ennakoivat toimet ja varautuminen rakennemuutoksiin, konkreettiset toimet ja maakunnallinen yhteistyömalli rakennemuutostilanteissa sekä yhteistyötavat keskeisten sidosryhmien ja muiden työllisyystoimijoiden kanssa.

6.2 Ennakoivat toimet rakennemuutosten osalta ja rakennemuutokseen varautuminen

Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalue ennakoii mahdollisia negatiivisia tai positiivisia rakennemuutoksia tiiviin yhteistyöverkoston kautta. Verkosto koostuu valtion edustamista tahoista, kuten ELY-keskus, Kela, sekä alueellisista ja paikallisista toimijoista, kuten Keski-Suomen työllisyysalueet, Keski-Suomen Hyvinvointialue, Keski-Suomen liitto ja yrittäjäjärjestöt. Lisäksi yrityspalvelut, koulutuksen järjestäjät, palveluntuottajat ja kolmas sektori ovat keskeisiä toimijoita verkostossa. Yhteistyöverkosta koordinoi Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalue. Yhteistyö ja avoin keskustelu rakennemuutostilanteiden ennakoinnissa on avainasemassa. Tarvittaessa tullaan hyödyntämään myös Työ- ja elinkeinoministeriön sekä ELY-keskuksen tuottamia materiaaleja äkilliseen rakennemuutokseen (ÄRM). Yhteistyössä tullaan korostamaan myös yritysten yhteiskuntavastuusta.

Rakennemuutostilanteissa ennakoivat toimet keskittyvät maakunnalliseen yhteistyöhön ja ennakoimattomiin tilanteisiin varautumiseen. Ennakointitieto toimii tärkeänä tukena maakunnallisen työllisyys- ja rakennemuutostilanteen seuraamiseen. Ennakointitietoa Keski-Suomeen tuottaa Keski-Suomen liitto, Keski-Suomen ELY-keskus, Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus JOTPA, Sitra ja mahdolliset muut kansalliset lähteet. Erityisesti paikallisella tasolla tässä tehdään vahvaa yhteistyötä ja tietoa pyydetään aktiivisesti työvoimaviranomaisten tarpeisiin.

Ennakoivan muutosturvapalvelun vaikuttavat elementit

Kuva 8: Ennakoivan muutosturvapalvelun vaikuttavat elementit (Keski-Suomen TE-toimisto).

Rakennemuutostilanteisiin varaudumme toimenpidesuunnitelmalla, jossa korostuu jokaisen tahon yhteisvastuu toiminnassa. Rakennemuutos voi olla positiivinen tai negatiivinen. Muutosturvaan on TE-toimistossa ja ELY-keskuksissa rakennettu toimiva malli, josta otamme maakunnallisesti mallia. Rakennemuutostilanteiden ennakoivat toimet voidaan jäsentää jo aiemmin hyväksi havaittujen Keski-Suomen TE-toimiston kuvaamien ennakoivan muutosturvapalvelun vaikuttavien elementtien (ks. kuva 8) ja arvolupauksien kautta (ks. kuva 9).

Vaikuttavissa elementeissä keskeistä on positiivisten ja negatiivisten rakennemuutosten ennakointi, dokumentoitu prosessisuunnitelma selkeällä vastuunjaolla, etenemisen seuranta ja viestintä aktiivisesti, monipuolinen tiimi riittäväillä resursseilla, asiakkaan luo jalkautuva ja sujuva asiakaspalvelu, sekä vuorovaikutus ja yhteinen onnistumisen asenne. Näitä elementtejä tukee työmahdollisuuksien aktiivinen selvittäminen ja välittäminen (Työstä työhön -malli), räätälöidyt koulutukset ja valmennukset, yrityspalveluihin ohjaaminen, sidosryhmien palvelut ja osaamisen ennakointi.

Ennakoivan muutosturvapalvelun arvolupaukset

Henkilöasiakas ei jää muutostilanteessa yksin, vaan saa ennakoiden ja sujuvasti tarvitsemansa tuen, tiedon ja ohjauksen tukemaan ammatillista toimijuuttaan ja omaa vastuunottoa työuransa kriisitilanteessa.

Yritysassiakas saa yhden yhteyshenkilön kautta muutostilanteessa tarvitsemansa tiedon ja tukea sekä avukseen sujuvat, työntekijöiden yksilölliset tilanteet huomioivat työkalut kantaa oma vastuunsa TE-palveluiden ja koko sidosryhmien verkoston kanssa.

Asiantuntijat saavat selkeän ja yhteiseen onnistumiseen tähtäävän prosessin, jossa vastuut on jaettu tarkoituksenmukaisesti ja aktiivinen tiedonkulku varmistettu koko verkoston kesken.

Yhteiskunnallisesti malli tarjoaa työkalun vastata ennakoiden työmarkkinoiden alueellisiin kehittämistarpeisiin sekä välttää työttömyyden alkamista ja pitkäaikaistyöttömyyden syntymistä.

Kuva 9: Ennakoivan muutosturvapalvelun arvolupaukset (Keski-Suomen TE-toimisto).

Arvolupauksissa otetaan huomioon henkilöasiakas, yritysasiakas, asiantuntijat sekä yhteiskunnan näkökulma. Henkilöasiakasta ei jätetä muutosturvatilanteissa yksin, vaan hän saa nopeasti ja joustavasti tarvitsemansa tuen, tiedon ja ohjauksen ammatillisen toimijuutensa ja oman vastuunoton tukemiseksi kriisitilanteessa. Yritysassiakas huomioidaan tarvittavalla tiedolla ja ohjauksella sekä muutosturvatilanteen työkaluilla, jotta hän voi kantaa oman vastuun tilanteesta yhteistyössä työllisyyspalveluiden ja yhteistyöverkoston kanssa. Asiantuntijoille kirkastetaan selkeä ja tavoitteellinen prosessi yhteistyön onnistumiseksi, sekä kuvataan vastuut ja varmistetaan aktiivinen viestintä muutosturvaverkoston kesken. Yhteiskunnallisella tasolla tämä malli tarjoaa ennakoivan työkalun, jolla voidaan vastata työmarkkinoiden alueellisiin kehittämistarpeisiin ja ennaltaehkäistä työttömyyden alkamista sekä pitkäaikaistyöttömyyden syntymistä.

6.3 Konkreettiset toimet rakennemuutostilanteissa ja yhteistyömalli

Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalue sekä Keski-Suomen työllisyysalueet varautuvat rakennemuutokseen konkreettisilla toimilla ja jo aiemmin hyväksi havaitulla muutosturvan yhteistyömallilla, joka on kehitetty Keski-Suomen TE-toimistossa (ks. Case UPM Kaipola). Muutosturvatehtävät hoidetaan työllisyysalueen tehtävänä. Jokaisen työllisyysalueen oman muutosturvakoordinaation lisäksi työllisyysalueiden välille on luotu muutosturvaan liittyvä yhteistyöverkosto.

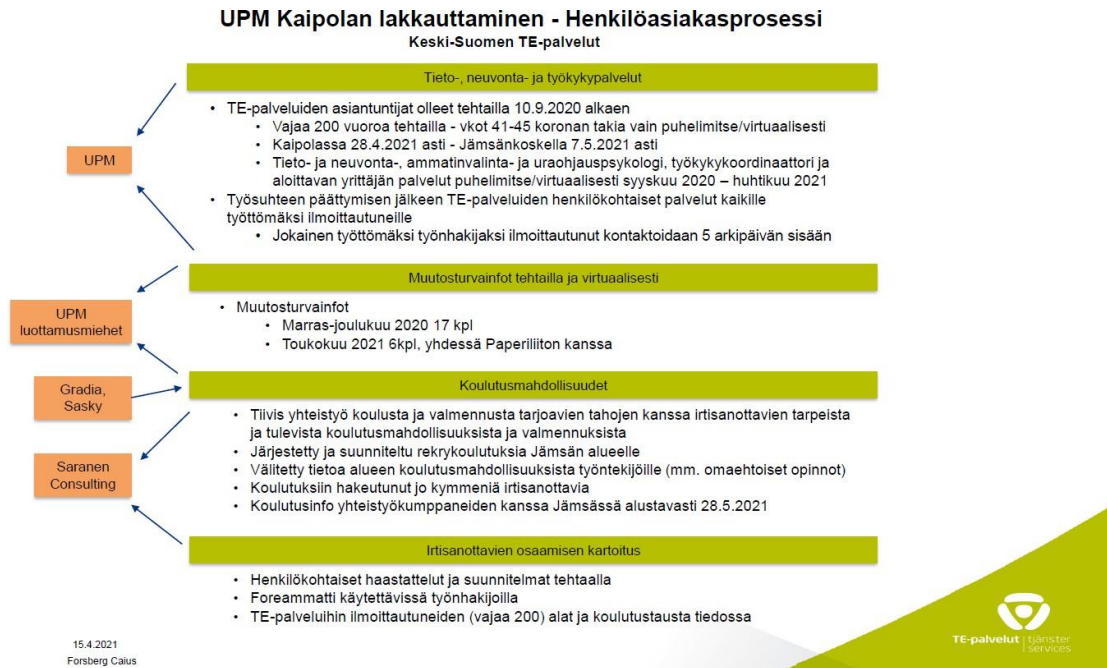
Muutosturvan vastuuhenkilön lisäksi rakennemuutostilanteisiin varaudutaan myös Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalueelle keskitetyllä ennakoinnin asiantuntijalla, joka tuottaa ennakointitietoa päätöksen teon tueksi ja vahvistaa tiedolla johtamisen kokonaisuutta. Asiantuntija tuottaa tietoa ensi sijaisesti työllisyysalueelle sekä koko maakunnan laajuisesti. Jokaisella työntekijällä tulee olla tiedolla johtamisen työkalut käytössä.

Isoissa rakennemuutostilanteissa rakennetaan moniammatillinen tiimi. Mukaan kutsutaan työllisyyden, elinvoiman ja kaupungin/kunnan edustus sekä työllisyysalueen/työllisyyspalveluiden edustajia. Tiimissä sovitaan yhteisesti toimenpiteistä ja rahoituksen hakemisesta alueille. Lisäksi sovitaan, millaista työvoimapaalveluiden keskittämistä rakennemuutosalueelle tarvitaan.

Rakennemuutostilanteissa pyritään mahdollistamaan parhaalla mahdollisella tavalla irtisanottavan henkilöstön työstä työhön siirtyminen. Rakennemuutostilanteen aikaista työvoiman liikkuvuutta edistetään monipuolisilla henkilöasiakkaan tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluilla työ- ja koulutusmahdollisuuksista, työnhaun aloituksesta, työttömyysturvasta; koulutus- ja valmennuspalveluilla; sekä työkykypalveluilla ja ammatinvalinta- & uraohjauspalveluilla. Palveluiden kohdentaminen ja tarjoaminen perustuu irtisanottavan henkilöstön osaamisen, tavoitteiden ja toiveiden kartoittamiselle, konkreettisten suunnitelmien teolle ja työntekijöiden aidolle kohtaamiselle.

Työttömyysuhan alaiselle henkilöstölle tarjotaan edellä kuvattuja palveluja mahdollisimman pian irtisanomistai lakkauttamisilmoituksen jälkeen tiiviissä yhteistyössä työnantajan kanssa. Tämän lisäksi henkilöstön uudelleen kouluttautumisen tai työllistymisen tukena hyödynnetään oppilaitos- ja palveluntuottajaverkoston. Heidän kanssaan voidaan vastata äkilliseen rakennemuutostilanteeseen koulutus- ja valmennuspalvelujen suunnittelulla sekä täsmä- ja muutuskoulutuksilla. Työeläkelaitosten ja työterveyspalveluiden kanssa tehdään yhteistyötä työkykypalveluiden osalta.

Case UPM Kaipola. Keski-Suomessa tullaan hyödyntämään järjestäjien yhteistyönä jo hyväksi havaittua yhteistyömallia rakennemuutostilanteessa elinvoiman ja työllisyyden vahvistamiseksi ja ylläpitämiseksi. Keski-Suomen ja Pirkanmaan TE-palveluiden, Jämsän kaupungin ja ELY-keskuksen yhteistyössä toteuttamaa toimivaa muutosturvan mallia hyödynnetään jatkossakin Keski-Suomen alueen rakennemuutostilanteissa. Malli otettiin käytäntöön UPM Kaipolan lakkauttamisprosessissa. Toimintamalli toteutettiin TE-toimistossa asiakkuustoiminnon vastuualueena. Projektin ympärille rakennettiin monialainen tiimi, johon kuului vastuullinen palvelujohtaja, palvelupäällikkö sekä asiantuntijoita: 1 muutosturva-asiantuntija, 23 henkilöasiakaspalvelun asiantuntijaa, 2 työkykykoordinaattoria (toinen työnantaja- ja yrityspalveluista), 3 ammatinvalinta- ja uraohjauspsykologia, 3 yritysasiantuntijaa (joista yksi aloittavan yrityksen palveluista ja yksi Pirkanmaan TE-toimistosta) ja 1 toimintaympäristön ennakoinnin asiantuntija. Prosessi voidaan jakaa kahteen osa-alueeseen: Henkilöasiakas- ja yritysytteistyöprosessiin.

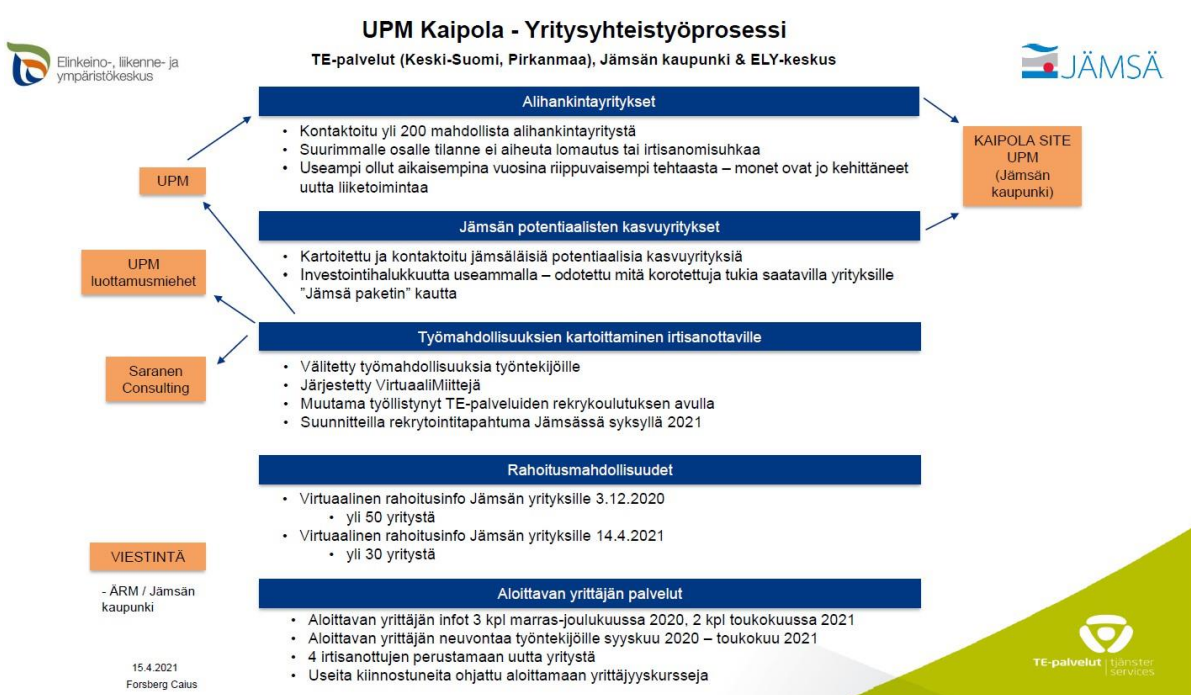
Kuva 10: Muutosturvamallin henkilöasiakasprosessi (Keski-Suomen TE-toimisto).

Henkilöasiakasprosessissa (ks. kuva 10) on neljä eri kokonaisuutta: tieto-, neuvonta- ja työkykypalvelut; muutosturvainfot tehtailla ja virtuaalisesti, koulutusmahdollisuudet ja irtisanottavien osaamisen kartoitus.

Kun UPM ilmoitti Jämsän Kaipolan tehtaan lakkauttamisesta, siitä 15 päivän kuluttua TE-palveluiden asiantuntijat jalkautuivat tehtaalle tarjoten tehtaan työntekijöille tieto-, neuvonta- ja työkykypalveluita. Vallitsevan pandemiatilanteen vuoksi tehtaan työntekijöihin oltiin vain puhelimitse tai virtuaalisesti yhteydessä. Työntekijöille tarjottiin tieto- ja neuvonta-, ammatinvalinnan ja uraohjauspsykologin, työkykykoordinaattorin ja aloittavan yrittäjän palveluita puhelimitse/virtuaalisesti syyskuusta 2020 huhtikuuhun 2021. Työsuhteen päättymisen jälkeen TE-palveluiden henkilökohtaiset palvelut tarjottiin kaikille työttömäksi ilmoittautuneille ja jokainen työttömäksi työnhakijaksi ilmoittautunut kontaktoitiin viiden arkipäivän sisään. Tämän lisäksi toteutettiin useita muutosturvainfoja, joista osa myös Paperiliiton kanssa yhteistyössä. UPM:n luottamusmiehet olivat tässä myös vahvasti mukana.

Koulutusmahdollisuuksista viestittiin irtisanotuille työntekijöille ja niitä rakennettiin yhteistyössä palveluntuottajien kuten Gradian, Saskyn ja Saranen Consultingin kanssa. Koulutusta ja valmennusta tarjoavien tahojen kanssa tehtiin tiivistä yhteistyötä irtisanottavien tarpeisiin ja tuleviin koulutusmahdollisuuksiin sekä valmennuksiin liittyen. Jämsän alueelle järjestettiin rekrykoulutuksia ja alueen koulutusmahdollisuuksista viestittiin työntekijöille. Koulutuksiin hakeutui kymmeniä irtisanottavia.

Irtisanottavien työntekijöiden osaaminen kartoitettiin henkilökohtaisilla haastatteluilla ja suunnitelmissa. Työnhakijoilla oli käytettävissä myös ForeAmmatti. Työnhakijaksi ilmoittautuneiden alat ja koulutustaustat saatiin TE-palveluiden tietoon.

Kuva 11: Muutosturvamallin yritys yhteistyöprosessi (Keski-Suomen TE-toimisto).

Yritysyhteistyöprosessissa (ks. kuva 11) alihankintayritykset kontaktoitiin ja kartoitettiin mahdolliset lomautus- tai irtisanomisuhat. Myös Jämsän potentiaaliset kasvuyritykset kontaktoitiin ja kartoitettiin mahdollinen investointihalukkuus. Alueen yrityksille saatavat tuet olivat tässä avainasemassa. Yrityksiltä kartoitettiin myös työmahdollisuuksia irtisanottaville työntekijöille ja työmahdollisuuksia välitettiin työntekijöille sekä rakennettiin kohtaamismahdollisuuksia VirtuaaliMiiteissä. Rekrytointitapahtumaa myös suunniteltiin alueelle. Jämsän yrityksille järjestettiin rahoitusinfoja, joihin osallistui kymmeniä yrityksiä. Lisäksi aloittavan yrittäjän palveluista pidettiin infoja ja neuvontaa sekä kiinnostuneita ohjattiin kohti yrittäjyyskursseja.

UPM Kaipolan onnistunutta toimintamallia tullaan hyödyntämään Keski-Suomen alueella niin muutosturvaprosessin vaiheiden, moniammatillisen tiimin rakenteen, yhteistyöverkoston kuin nopeisiin palvelutarpeisiin vastaamisen osalta. Mallia kehitetään tarvittaessa lisää yhteistyössä muiden työllisyystoimijoiden, työnantajien, palveluntuottajien (kuten koulutuksenjärjestäjien) sekä järjestöjen kanssa.

6.4 Yhteistyö keskeisten sidosryhmien ja muiden työllisyystoimijoiden kanssa

Yhteistyö keskeisten sidosryhmien kuten Keski-Suomen liiton, Keski-Suomen ELY-keskuksen, alueellisen kehittämissyhtiön ja koulutuksen järjestäjien kanssa on voimavara ja tuo synergiaetua. Rakennemuutostilanteissa Jyväskylän ja Muuramen työllisyysalue ottaa mukaan sidosryhmiä ja muita keskeisiä toimijoita rakentamaan yhteistyössä nopeasti joustavia ratkaisuja rakennemuutostilanteeseen. Yhteistyö muiden työllisyystoimijoiden kanssa kuten hankkeiden, 3. sektorin ja hyvinvointialueen kanssa on tärkeää.

Sidosryhmien kanssa voidaan tarvittaessa rakentaa erilaisia yhteistyöhankkeita, joilla voidaan vastata rakennemuutostilanteen aiheuttamiin haasteisiin sekä edistää mm. työvoiman liikkuvuutta alueella tai kehittää osaamista työelämän tarpeisiin. Muiden työllisyystoimijoiden ja sidosryhmien kanssa on tarpeen

jatkuvasti kehittää olemassa olevia toimintatapoja ja prosesseja maakunnallisen rakennemuutosresilienssin parantamiseksi.